

ГЛАВА ГОСУДАРСТВА
ВЫСТУПИЛ НА ТРЕТЬЕЙ КОНФЕРЕНЦИИ
ОРГАНИЗАЦИИ ОБЪЕДИНЕННЫХ НАЦИЙ
ПО РАЗВИВАЮЩИМСЯ СТРАНАМ,
НЕ ИМЕЮЩИМ ВЫХОДА К МОРЮ

Стр. 2

"Gazze'deki
zulumun
durdurulması için,
ne gerekiyorsa
yapmakla
mükellefiz"

3. Sayfa

8 Ağustos 2025
SAYI 28 (1044)

KURUCUSU
ZİYATDIN KASSANOV

KAZAKISTAN CUMHURİYETİ ANISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI

Стр. 12-13

АБАЙ КУНАНБАЕВ
О БРАКЕ —
ВЕЧНАЯ МУДРОСТЬ
ВО ВРЕМЕНИ

"Türklerin Mirası"
belgesel çekimleri tamamlandı

Türk kültür ve medeniyet tarihini ekranlara
taşımaya hedefleyen "Türklerin Mirası" proje-
si kapsamında hazırlanan belgeselin çekimleri
tamamlandı.

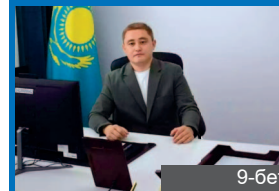

8. Sayfa

Стр. 9

ПО ПЫЛЬНЫМ
УЛИЦАМ
КАНДАГАРА

9-бет

ҒЫЛЫМ — БОЛАШАҚТЫҢ
ШАМШЫРАҒЫ: АЛМАТЫ
ТҮЛЕП ЭНЕРГЕТИКА
САЛАСЫНДАҒЫ ТЫҢ
ШЕШІМДЕРГЕ ЖОЛ АШУДА

Энергия көздерінің сарқылуы,
жанандық жылыну, техносфера-
лық тегіріміздік — XXI ғасыр
ғылымның алдында тұрған
басты сын-тегеуріндер. Мұндай
ауқымды мәселелерге жауап
табу үшін әлемнің әр түрлерінде
мыңдаған ғалым күн-түн демей
зерттеу жүргізуде...

Алматы қала-
сында өткен «Таза
Қазақстан» экологи-
ялық акциясы — елдің
ұлы перзенті Абай
Құнанбайұлына деген
құрметтің нақты
көрінісіне айналды...

«ТАЗА
ҚАЗАҚСТАН» -
НАҒЫЗ ПАТРИОТТЫҚ
ІС-ШАРА

6-бет

Türkiye'den Türk
devletlerine rekor
ihracat:
TDT vizyonunda
stratejik sıçrama

4. Sayfa

С ТЕПЛОМ
В СЕРДЦЕ И
ПРИЗВАНИЕМ В ДУШЕ

Стр. 7

ҚАЗАҚТА ҚЫЗДАН ТУҒАН БАЛА
НЕМЕРЕ МЕ, ЖИЕН БЕ?

7-бет

Қазақ халқы-
ның ғасырлар
бойы қалыпта-
сқан туыстық
ұғымдары мен
дәстүрлері —
ұлттық бол-
мысымыздың
ажырамас бөлігі.
Соңғы күндері
көпшіліктің
назарын ау-
дарған — бел-
гілі әнші Жанар
Айжанованың
"қыздан туған
бала немере ме,
әлде жиен бе?"
деген мәселеге
қатысты пікірі
қоғамда үлкен
талқы туғызды.

2

8 Ağustos 2025
8 Тамыз 2025 ж.

Sayı 28
№ 28

ЖҰМЫСШЫ
МАМАНДЫҚТАР
ЖЫЛЫ

ANISKA GAZETESİ
«АХЫСКА» ГАЗЕТИ

ANISKA

В своем выступлении Президент Касым-Жомарт Токаев поблаго-
дарил Президента Туркменистана Сердара Бердымухамедова за ини-
циативу создать конференцию, а также выразил признательность
Генеральному секретарю ООН Антониу Гутерришу за приверженность
решению проблем и реализации возможностей развивающихся стран,
не имеющих выхода к морю (РСНВМ).

ГЛАВА ГОСУДАРСТВА ВЫСТУПИЛ НА ТРЕТЬЕЙ КОНФЕРЕНЦИИ ОРГАНИЗАЦИИ ОБЪЕДИНЕННЫХ НАЦИЙ ПО РАЗВИВАЮЩИМСЯ СТРАНАМ, НЕ ИМЕЮЩИМ ВЫХОДА К МОРЮ

Глава
государства
провел встречу
с Президентом
Туркменистана
Сердаром
Бердымуха-
медовым

— Более двух десятилетий назад Казахстан взял на себя ведущую роль, приняв у себя Первую конференцию ООН по развивающимся странам, не имеющим выхода к морю, что ознаменовало начало его многолетнего непрерывного участия в этом процессе. В ходе этого исторического события была принята Алматинская программа действий, которая впервые включила вопросы Группы РСНВМ в глобальную повестку дня в области развития. Сегодня мы собрались в Авазе для того, чтобы принять новые усилия для дальнейшего продвижения в достижении стоящих перед нами задач, — подчеркнул Глава государства.

По его словам, 32 развивающихся страны, не имеющие выхода к морю, представляют более полу-миллиарда человек. Многие из них по-прежнему сталкиваются с препятствиями в доступе к финансированию, технологиям и на мировые рынки.

— Ограниченные региональные транспортные связи по-прежнему остаются основной проблемой для стран, не имеющих выхода к морю. Эта проблема влечет за собой ряд экономических трудностей, включая высокие транзитные и торговые издержки, а также уязвимость перед геополитическими факторами. Эти ограничения влияют на благосостояние граждан и снижают конкурентоспособность. Они еще более усугубляются конфликтами, экономическими санкциями, сбоями в цепочках поставок и ростом глобального недоверия. Тем не менее Казахстан считает, что РСНВМ должны рассматриваться как равные и перспективные партнеры в формировании решений глобальной повестки дня. Голо-са развивающихся стран, не имеющих выхода к морю, должны быть громче, наше сотрудничество — глубже, а коллективные амбиции — смелее, — сказал Касым-Жомарт Токаев.

Глава государства отметил, что Казахстан полностью поддерживает Авазскую программу действий в качестве дорожной карты на пути к инклюзивному и

устойчивому будущему.

— Это важное начинание должно получить политическую поддержку транзитных стран, международных организаций по развитию и финансовых институтов. Необходимы инновационные финансовые механизмы для стимулирования инвестиций в такие ключевые секторы, как транспорт, энергетика и цифровая инфраструктура, — заявил Президент.

Еще одной насущной проблемой Касым-Жомарт Токаев назвал изменение климата.

— Многие страны РСНВМ сталкиваются с нехваткой воды, таянием ледников, опустыниванием и другими экстремальными погодными явлениями. Решение этих проблем требует скоординированных региональных усилий и активной

ми прилагает значительные усилия по укреплению региональной взаимосвязанности, продвижению цифровой трансформации и содействию долгосрочному устойчивому росту.

— Мы уделяем приоритетное внимание развитию транспортных коридоров и транзитной инфраструктуры вдоль маршрута «Север — Юг» и Среднего коридора. Наша долгосрочная цель — создание единой сети железнодорожных, автомобильных, авиационных и логистических центров. Это укрепит позиции Казахстана как Евразийского транзитного хаба, на который в настоящее время приходится почти 85% сухопутных поставок грузов между Азией и Европой. Мы также инвестируем в цифровизацию. Казахстан создал Центр иску-

В своем социально-экономическом развитии и показывает, что при наличии политической воли, стратегических инвестиций и международного партнерства отсутствие выхода к морю может стать мощным стимулом роста, а не препятствием. Мы являемся свидетелями того, как Центральная Азия превратилась в регион взаимовыгодного взаимодействия с динамично развивающимся потенциалом в области торговли, инвестиций, транспорта, связи, а также устойчивого управления ресурсами. Два дня назад Казахстан подписал с Организацией Объединенных Наций Соглашение о создании Регионального центра ООН по целям устойчивого развития для Центральной Азии и Афганистана со штаб-квартирой в Алматы. Уверен, что это важное достижение для всего региона, которое полностью соответствует благородным целям Авазской программы. Еще раз выражаю благодарность Генеральному секретарю ООН и всем нашим централь-

Президенты вновь подтвердили приверженность курсу на всестороннее развитие стратегического партнерства Казахстана и Туркменистана.

Туркменистан

Президент Касым-Жомарт Токаев принял участие в неформальной встрече глав государств Центральной Азии

Перед церемонией открытия Третьей конференции ООН по развивающимся странам, не имеющим выхода к морю, состоялась встреча глав государств Центральной Азии.

международной поддержки. В то же время я считаю, что меры по борьбе с изменением климата должны оставаться сбалансированными и инклюзивными, отвечая обоснованным потребностям стран в области развития. Для укрепления наших совместных усилий по борьбе с изменением климата я приглашаю вас на Региональный экологический саммит, который пройдет в Астане в партнерстве с Организацией Объединенных Наций в апреле следующего года, — сказал Глава нашего государства.

Он сообщил, что Казахстан совместно с партнера-

ственным интеллекта Alem. AI в Астане и недавно запустил суперкомпьютер. Наши двери открыты для научного сотрудничества, и мы приглашаем партнеров присоединиться к нам, — сказал Касым-Жомарт Токаев.

Высказываясь по вопросам региональной повестки, Глава государства отметил, что опыт Центральной Азии показывает, что география не определяет судьбу.

— Мы движемся от нынешнего состояния без выхода к морю к будущему, где взаимосвязанность по сути будет иметь не менее важное значение. Наш регион демонстрирует устойчивость

за поддержку инициативы Казахстана, — подчеркнул Президент.

В завершение Касым-Жомарт Токаев вновь подтвердил твердую приверженность нашей страны целям и принципам группы развивающихся стран, не имеющих выхода к морю.

— Только путем укрепления международного партнерства мы сможем обеспечить, чтобы РСНВМ оставались неотъемлемой частью глобальной повестки дня в области развития, — подытожил свое выступление Глава нашего государства.

www.ahiska-gazeta.com

KAZAKISTAN ANISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН «АХЫСКА» ТҮРІК ЭТНОМӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ
МЕЖДУНАРОДНОЕ ИЗДАНИЕ ТУРЕЦКОГО ЭТНОКУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРА «АХЫСКА» В КАЗАХСТАНЕ

ahiska60@mail.ru

“Gazze’deki zulmün durdurulması için, ne gerekiyorsa yapmakla mükellefiz”

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Gabon Cumhurbaşkanı Nguema ile gerçekleştirdikleri ortak basın toplantısında yaptığı açıklamada, “Önceliğimiz Gazzeli kardeşlerimize insani yardımların ulaştırılmasıdır. İnsanlık cephesi olarak, bu zulmün durdurulması için, ne gerekiyorsa onu yapmakla mükellefiz” dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Gabon Cumhurbaşkanı Brice Clotaire Oligui Nguema, baş başa ve heyetler arası görüşmeleri ile anlaşmaların imza töreninin ardından ortak basın toplantısı düzenledi.

Gabon Cumhurbaşkanı Oligui Nguema ve heyetini Türkiye’de ağırlamaktan duyduğunu memnuniyeti dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle konuştu: «Gabon, bölgesinin istikrarına katkıda bulunan, doğal zenginlik ve çeşitliliğe sahip, uzun yıllar

projeler aldığına dikkati çekti. Türk müteahhitlerin üstlendiği projelerin toplam değerinin 2,5 milyar doları aştığını anımsatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, şunları kaydetti: «Sayın Nguema’nın önderliğindeki kalkınma stratejisi kapsamında bilhassa konut, enerji, dijital dönüşüm ve madencilik gibi alanlarda özel sektörümüzün görev almaya hazır olduğunu kendilerine ifade ettim. Aynı şekilde tarım, balıkçılık, bilim ve teknoloji gibi alanlarda da Gabon ile tecrübemizi pay-

laşmaya hazırız. Türk Hava Yolları’nın doğrudan uçtuğu Gabon’da, Türkiye Maarif Vakfı’nızın 2018’den beri sürdürdüğü hizmetleri çok değerli görüyorum. Halen 700’e yakın öğrencinin eğitimi aldığı okulun kapasitesini arttırmaya ve yeni eğitim kurumları açmaya hazırlanıyoruz. Gabon, Afrika kıtasında FETÖ’yle mücadelemize en hızlı destek veren ülkelerin başında geliyor. Kendilerine bu vesileyle bir kez daha teşekkür ediyorum.»

«İSTIKRARA VE KALKINMAYA KATKIDA BULUNMA-YI SÜRDÜRÜYORUZ»

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Afrika’daki dost ve kardeş ülkelerle ilişkilerini bütüncül, kurumsal ve sistematik bir çerçevede ilerletmeye kararlı olduklarını belirterek, şu ifadeleri kullandı: «Afrika’nın

sabır taşı çatlamak üzeredir» ifadelerini kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, «Önceliğimiz Gazzeli kardeşlerimize insani yardımların ulaştırılmasıdır. İnsanlık cephesi olarak bu zulmün durdurulması için ne gerekiyorsa onu yapmakla mükellefiz. Son günlerde Fransa ve İngiltere başta olmak üzere Avrupa’dan yükselen insani tepkileri çok kıymetli buluyoruz» dedi.

«GAZZE KONUSUNDA SİYASİ POLEMİK PEŞİNDE DEĞİLİZ»

Filistin Devleti’nin tanınmasına yönelik atılan her adımı memnuniyetle karşıladıklarını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, şöyle devam etti: «İsrail’in soykırım politikasına karşı verilecek en etkin cevaplardan biri 1967 sınırları temelinde, iki devletli çözüme destek olmaktır. Geçtiğimiz günlerde Fransa Cumhurbaşkanı Sayın Macron’u telefonla arayıp, aldığı cesur karardan dolayı kendisine tebriklerimi ilettim. Gazze’deki insani felaketin önlenmesi hususunda Cumhurbaşkanı Sayın Nguema’nın da bizimle benzer duyguları paylaştığını gördüm. Önümüzdeki günlerde İsrail hükümeti üzerindeki baskının daha da artması için çalışacağız. Gazzeli kardeşlerimize yalnız olmadıklarını daha fazla hissettireceğiz. Bölgede bir an önce ateşkesin sağlanması ve kalıcı barışın tesisi için çok

Kazakistan'da Saka mezarı keşfedildi: Altın, ok ve at takımları gün yüzüne çıktı

Kazakistan’ın Ulytau bölgesinde yapılan kazı çalışmasında Sakalar döneminde yaşadığı düşünülen göçebe bir askere ait mezar keşfedildi.

Kazakistan’ın Ulytau bölgesinde yürütülen arkeolojik kazı çalışmaları, Saka dönemine ait olduğu düşünülen soylu bir savaşçının mezarını ortaya çıkardı. Arkeologlar, yaklaşık 2 bin yıl öncesi-ne tarihlenen göçebe bir Saka savaşçısına ait olduğunu belirtti.

MEZARDA ALTIN, AT KOŞUM TAKIMI VE OK BULUNDU

Arkeologlar, 2 bin yıldan daha eski olduğu tahmin edilen naaşın göçebe bir Saka savaşçısına ait olduğunu kaydetti. Mezara ilişkin açıklamalarda bulunan Arkeolog Sirim Yesen, "Yattığı kısmın başucunda altın bir obje vardı. Ayrıca, sağ kalçada ok uçları vardı. Bu objeler Saka mezarlarının tipik örnekleridir. Bunlara dayanarak, zaman dilimini ve mezar geleneklerini belirleyebiliriz. Bu buluntu, Ulytau topraklarının büyük bir tarihe tanıklık ettiğine dair daha fazla kanıt sunuyor." ifadelerini kullandı.

Ayrıca mezarda, altınların yanı sıra at koşum takımları ve savaş dair matertallerin de bulunduğu kaydedildi.

Daha önce Almatı’da yapılan kazı çalışmasında, Saka dönemine ait Togyzbulak-1 mezar höyüğünde altın takılar ortaya çıkarılmıştı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Yüksek Askerî Şûra kararlarını imzaladı

Yüksek Askerî Şûra (YAŞ) kararları, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından imzalandı.

Toplantı sonrası yapılan açıklamada şu hususlar kaydedildi:

“2025 yılı Yüksek Askerî Şûra Toplantısı, 05 Ağustos 2025 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN Başkanlığında icra edilmiştir.

2025 yılı Yüksek Askerî Şûra olağan toplantısında, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli general/amiral ve albaylardan;

a) Bir üst rütbeye yükseltilecekler,
b) Görev süresi uzatılacaklar,
c) Kadrosuzluktan emekliye sevk edileceklerin durumları görüşülerek, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN’ın onayı ile karara bağlanmıştır.

2. 30 Ağustos 2025 tarihinden geçerli olmak üzere;

a) 32 general ve amiral bir üst rütbeye, 61 albay ise general ve amirallığe yükseltilmiştir.
b) 29 generalin görev süreleri bir yıl, 478 albayın görev süreleri ise iki yıl süre ile uzatılmıştır.
c) 2 general yaş haddi nedeniyle 01 Eylül 2025 tarihinden, 43 general ve amiral kadrosuzluk nedeniyle 30 Ağustos 2025 tarihinden geçerli olarak emekliye sevk edilmiştir.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Metin GÜRAK kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edildiğinden, Genelkurmay Başkanlığına Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Selçuk BAYRAKTAR OĞLU ve Kara Kuvvetleri Komutanlığına 1’inci Ordu Komutanı Orgeneral Metin TOKEL atanmışlardır.

d) Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Ercüment TATLIOĞLU ve Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Ziya Cemal KADIOĞLU’nun görev sürelerinin bir yıl uzatılmasına karar verilmiştir.

AKBAY, Tolga GENÇ, Gökhan ÇELİK, Levent Sabahattin GÜLDAĞI, Cem Kamil SAĞCAN, Nurettin Hakan BÜYÜKÇULHA, Soner ORUÇOĞLU, İlker ERTUĞRUL, Sebahattin KALKAN, Ümit DURMAZ, Eray ÜNGÜDER, Osman AKYILDIZ, Ercan EROĞLU ve Ahmet Hamdi ATAÇ Tümgenerallige; Dz.K.K.lığından

e) Halen 316 olan general ve amiral sayısı, 30 Ağustos 2025 tarihi itibarıyla 332 olacaktır.

3. 30 Ağustos 2025 tarihinden geçerli olmak üzere;

a) K.K.K.lığından Korgeneral Bahtiyar ERSAY Orgenerallige; Hv.K.K.lığından Korgeneral Rafet DALKIRAN Orgenerallige; K.K.K.lığından Tümgeneraller İlkey ALTINDAĞ, Sebahattin KILINÇ, Rasim YALDIZ, Fedai ÜNSAL, Muammer ALPER, Tuncay ALTUĞ ve Ahmet KURUMAHMUT Korgenerallige; Dz.K.K.lığından Tümamiral Rafet OKTAR Koramirallige; Hv.K.K.lığından Tümgeneral Ergin DİNÇ Korgenerallige terfi ettirilmiştirlerdir.

b) K.K.K.lığından Tuğgeneraller Aydın KILIÇ, Süleyman

Tuğamiraller Mehmet Savaş ESER, Aziz BAKIOĞLU ve Timur YILMAZ Tümamirallige; Hv.K.K.lığından Tuğgeneraller Ertan UZUN, Vedat ÖNCEL ve Serkan Gökhan CAN Tümgenerallige terfi ettirilmiştirlerdir.

4) Bir üst rütbeye yükselen, görev süreleri uzatılan general, amiral ve albayların yeni rütbe ve görevlerinin Milletimize, Devletimize, Silahlı Kuvvetlerimize ve ailelerine hayırlı olmasını dileriz.

5) Büyük bir özveri ve onurla görev sürelerini tamamlayarak emekliye ayrılacak olan general, amiral ve albaylara hizmetlerinden dolayı teşekkür eder, hayatlarının yeni dönemlerinde, kendilerine ve ailelerine mutluluk ve esenlikler temenni ederiz.”

Türkiye’den Türk devletlerine rekor ihracat: TDT vizyonunda stratejik sıçrama

Türkiye’nin 2025 yılının ilk yarısında Türk Devletleri Teşkilatı üyelerine gerçekleştirdiği 5,1 milyar dolarlık rekor ihracat, bölgesel ekonomik entegrasyonun güçlendiğini ve Türk dünyasıyla ticaret bağlarının tarihi düzeyde ivme kazandığını ortaya koyuyor.

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) açıkladığı 2025 yılı ilk yarı verileri, Türkiye’nin Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) üyeleriyle gerçekleştirdiği dış ticaretin tarihi bir eşik atladığını ortaya koydu. Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan ve Kırgızistan’a toplamda 5 milyar 93 milyon 718 bin dolarlık ihracat gerçekleştirerek rekor kırdı.

TÜRKİYE-TÜRK DEVLETLERİ EKONOMİK ENTEGRASYONDA YENİ DÖNEM

TÜİK verilerine göre, 2024’ün aynı döneminde 4 milyar 983 milyon 480 bin dolarlık ihracat gerçekleştiren Türkiye, bu yılın ilk yarısında yüzde 2’yi aşan bir büyümeyle 5,1 milyar doları aşarak Türk dünyasıyla ekonomik entegrasyonunun ivme kazandığını gösterdi. Uzmanlara göre bu artış, TDT’nin 2040 stratejik vizyonunun ekonomik aygıtında somut başarı olarak değerlendiriliyor.

EN ÇOK KAZAKİSTAN’A DIŞ SATIM

Diş satımında en çok payı alan ülke Kazakistan olurken, Türkiye bu ülkeye 1 milyar 510 milyon doları aşkın ihracat gerçekleştirdi. Kazakistan’ı 1 milyar 417 milyon dolarla Azerbaycan, ardından da 931 milyon dolar ile Özbekistan izledi. Kırgızistan’a 639 milyon 373 bin dolar, Türkmenistan’a ise 594 milyon 769 bin dolar değerinde ihracat yapıldı.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ ÜRÜNLERİ ÖNE ÇIKTI

İhracat kalemlerinde dikkat çeken sektörler arasında; kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve nükleer reaktörler, plastikler, örme giyim eşyası ve aksesuarlar yer aldı.

Bu dağılım, Türkiye’nin bölgeye yalnızca ürün değil, sanayi kapasitesi ve teknoloji transferi sunduğunu gösteriyor.

DIŞ TİCARET HACMİ 9 MİLYARI AŞTI

Türkiye’nin aynı dönemde Türk devletlerinden gerçekleştirdiği ithalat ise 4 milyar 3 milyon 881 bin dolar oldu. Böylece toplam dış ticaret hacmi 9 milyar 97 milyon 599 bin dolar olarak kayda geçti.

Ekonomistler, bu hacmin artmasını sadece rakamsal bir başarı değil, jeoekonomik yeniden konumlanma süreci olarak yorumluyor. TDT’nin ulaştırma ağırları, enerji koridorları ve dijital birlik projeleri, bu ivmenin önümüzdeki yıllarda da süreceğine işaret ediyor.

dır iş birliği içinde bulunduğumuz dost bir ülkedir. Bu dostluğumuzu karşılıklı ziyaretlerle daha da geliştiriyoruz. Bildiğinizi üzere Gabon, 2023’te girdiği geçiş dönemini müteakip cumhurbaşkanlığı seçimlerini başarılı şekilde gerçekleştirdi. Önümüzdeki aylarda yapılacak parlamento seçimlerinin de ülkenin istikrar ve huzuruna katkı sunmasını diliyorum.»

Oligui Nguema’nın halkın güçlü desteğini aldığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, Oligui Nguema’yı bir kez daha tebrik etti.

İkili ve heyetler arası görüşmelerde Türkiye ve Gabon arasındaki iş birliği potansiyelini ayrıntılı şekilde değerlendiklerini, imzalanan anlaşmalarla da ilişkileri ileriye taşıma iradelerini teyit ettiklerini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, son dönemde Türk şirketlerinin, inşaat ve enerji alanlarında Gabon’da önemli

başarıya ulaştıklarını ifade etti. Buradan da özellikle ifade etmek isterim; biz hükümet olarak Gazze konusunda siyasi polemiğin peşinde değiliz. Gazze’deki kardeşlerimizin acısını hafifletmenin, yaralarına şifa olmanın, bir deri bir kemik kalmış Gazzeli o masum yavrulara yardım elimizi daha fazla uzatmanın derdindeyiz. Ülkemizdeki tüm siyasi aktörlerden de konuya aynı yüksek hassasiyetle yaklaşmalarını, Türkiye’nin tüm dünyada takdir toplayan çabalarına zarar verecek cahilce söylemlerden uzak durmalarını bekliyoruz.»

«ÇOCUKLARIN AÇLIKTAN ÖLDÜĞÜ VAHŞET TABLOSUNA KİMSE SESSİZ KALAMAZ»

Gabon Cumhurbaşkanı Oligui Nguema ile Gazze’deki soykırımı da gördüklerini dile getiren Cumhurbaşkanı Erdoğan, «Afrikalı kardeşlerimizin Filistin halkıyla güçlü dayanışması malumdur. İsrail’in Gazze’de 22 aydır sürdürdüğü katliam politikasına en net tepkilerin geldiği bölgelerden biri de Afrika kıtasıydı. Masum çocukların açıklanan öldüğü, gıda yardımı almak için toplanan sivililerin bilerek kurşunlandığı bir vahşet tablosuna kimse sessiz kalamaz. Zerre kadar vicdani, merhametli, insanlık onuru olan herkesin bu zulüm karşısında

bugün itibarıyla 38’e ulaşmış ve başkentimiz bu açıdan diplomatik bir merkez konumuna gelmiştir.»

ЖЫЛҚЫНЫҢ ҚАЗАҚИ ДҰРЫС АТАУЫН БІЛЕСІЗ БЕ?

Қазақ халқы үшін жылқы – көлік те, серік те, береке де, еркіндіктің символы да болған. Аттың жалында, түйенің қомында көшкен көшпенді ұлттың жаны жылқының жанымен астасып кеткендей. Сондықтан да болар, қазақ әдебиетінде де, күнделікті өмірде де жылқы жайлы сөз ерекше ыждағатпен, терең мағынамен айтылады.

Бірақ соңғы жылдары әлеуметтік желілер мен кейбір блогерлердің жазбаларында, атбегілердің аузында «айғырдың бөл баласы», «биенің қызы», тіпті «құлынның ұлы» сынды шалажан-сар тіркестер қаптап кетті. Мұндай сөздер тек тілдің емес, ұлттық танымының шұбарлануының белгісі. Осы мәселеге қатысты журналист, ауыл баласы, жылқы тісін көріп өскен Жарас Кемелжан өзінің алаңдаушылығын білдіріп, қоғамдық үндеу тастады.

«Соңғы кездері блогерлер мен атбегілер: "Пәлен айғырдың бөл баласы", "Түген айғырдың қызы" деп сөйлейтін болыпты. О заманда бұл заман қазақ жылқының құлынын "бала, ұл, қыз" дегенмен. Мен де ауылдың баласымын, қорамыздан жылқы, босағамыздан күйірік үзілмеген жылқышының ұлымын. Жылқы төлін "бөл баласы" дегенді естісем, көрең болайын», — дейді ол.

Бұл – эмоциямен айтылған сөз емес, терең мәселенің беткі көрінісі ғана. Қазақ үшін адам мен малды теңеу – арсыздық саналған. Адамның баласын малдың ұлы немесе қызы деп атау да, көрінішсе, малдың төлін адамға балап сөйлеу де – тілге, дәстүрге, дінге де жат құбылыс.

Жылқы – қазақ өмірінің айнасы. Оның ер кезеңін, жасын, жынысын, түр-түсін атауда күйілі тілдің мәдениеті қалыптасқан. Жарас Кемелжанның айтуынша, бұл күйе гасырлар бойы қалыптасқан танымының нәтижесі, әрбір атаудың әр жағында өмірлік тәжірибе, тұрмыстық қажеттілік, рухани мағына жатыр.

Мәселен:

- Құлын — туғаннан күзге дейінгі жас;
- Жабағы — күзден бастап енесінен бөлінген құлын;
- Тай, Құнан, Дөнен, Бесті — жасына қарай жіктелетін еркек жылқы;
- Байтал, Құнажын, Дөнежін, Бие — ұрғашы жылқының даму кезеңдері.

Ал қазіргі кейбір замандастарымыз жылқының төлін «айғырдың ұлы», «бие қыз тапты» деп жатса, бұл қазақ тіліндегі нақты қалыптасқан терминдер мен ұғымдарға қарсы әрекет деуге болады. Мұндай шала сауатты тіркестер әлеуметтік желіде еркін тарап, әсіресе балалар мен жасөспірімдердің санасына еніп жатыр.

«Ұялсандаршы. Білмесендер, сұрандар, оқындар. Қазаққа пайдаларың

тимесе, зияндарың тимесінші!» — деп ашынып жазады Жарас Кемелжан.

Жылқы — тек көлік емес. Ол — еркіндіктің, тәуелсіздіктің символы. Ақан серінің Құлагері, Абылай ханның шолақ бел то-рысы, Бөйге аттар, Көкпар додасындағы тулпарлар — барлығы қазақ рухының бір бөлшегі. Сондықтан да әр атау, әр теңеу, әр сипат ұлттық жадта нақты орнығып қалған.

Жылқының тек жасына ғана емес, түр-түсіне де бай атаулар бар:

- Құлагер — ашық көкшіл реңді жүйрік;
- Қаракөк — терең қара-көк түсті жылқы;
- Жирен — қызғылт сары рең;
- Торы, Құла, Боз, Көкала, Күрең — әрқайсысы өзінше дара.

Зерттеуші Жағда Бабалықтың дерегіне сенсек, қазақ жылқының 1300-ге жуық түр-түсін ажыратып атаған! Бұл — жай ғана лексикалық байлық емес, гасырлық тәжірибе мен халықтық биологиялық білімнің көрінісі.

Мәселе — тек мал шаруашылығына қатысты бір-екі сөздің дұрыс-бұрыстығы емес. Мәселе — ұлттық сана мен тарихи жадымыздың бұрмаланып бара жатқанында. Егер адам атауын малға таңсақ, ертең жылқының орнына көлік түрлерін де солай атау басталады. Бұл — заманға сай болмайыз деп, тамыздан уаулу.

Қазір қалада өскен жастардың бір бөлігі ауыл мәдениетінен алыстап, мал атауларының нақты мағынасын білмейді. Бұл — түсінікті жағдай. Бірақ білмегенін білуге тырыспай, керісінше жатыр.

бұрмалап тарату — көшірілмес қателік.

«Бие емес, "мама бие", айғыр емес, "папа айғыр" дейтін тіркестермен өскен ұрпақ қайдан ұлттық болмысты сақтайды? Бұл күлкілі ғана емес, қорқынышты нәрсе», — дейді Жарас Кемелжан.

Қазақ тіліндегі малға қатысты атаулар — ұлттық мұраның бір бөлігі. Оны бұрмалау — кітапты жыртып оқу, домбыраны темірмен шерту, шежірені теріске шығару сияқты. Тіл — халықтың жаны. Ал жылқы — қазақтың жанының символы. Екеуінің де қадірін кетіруге болмайды. Сондықтан қазірден бастап жылқы туралы дұрыс айтуға, балаларға үйретуге, ақпарат құралдары мен блогерлерге жауапкершілікпен қарауға шақырамыз.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

АЛМАТЫДА БАЛАЛАР ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫН ДАМУАТЫН ОРТАЛЫҚТАР САЛЫНЫП ЖАТЫР

Алматы қаласының Жетісу ауданында білім беру инфрақұрылымын дамытуға бағытталған маңызды жобалар жүзеге асуда. Аудан әкімі Ләззат Жылқыбаева «Келешек мектептері» ұлттық жобасы аясында салынып жатқан жаңа білім беру нысандары мен бастамалар жөнінде баяндап, ауданның білім беру әлеуетін кеңейту бағытында қолға алынған жұмыстармен таныстырды.

Балалар мен жасөспірімдердің жан-жақты дамуына жағдай жасау мақсатында, Айнабұлақта алғаш рет шығармашылық даму орталығын салу жоспарланып отыр. Бұл орталық робототехника, IT, дизайн, музыка, театр және басқа да бағыттарды қамтитын студиялармен жабдықталады.

«Жаңа орталықта шығармашылықпен айналысқысы келетін балалар мен жасөспірімдерге арналған түрлі бағыттағы үйірмелер мен студиялар жұмыс істейді. Орталық жаңа құрал-жабдықпен жабдықталып, балалардың қабілетін ұштауға көмектеседі», — деп атап өтті Ләззат Жылқыбаева.

Аталған орталықтың жобалық-сметалық құжаттамасы 2025 жылдың үшінші тоқсанында аяқталып, төртінші тоқсанда құрылыс жұмыстары басталады.

Айта кетерлігі, мұндай шығармашылық кеңістіктер балалардың психологиялық саулығын нығайтуда маңызды рөл атқарады. Өз қызығушылығы мен дарынын жүзеге асыруға мүмкіндік алған жасөспірім — өзін қоғамға қажет, бағалы адам ретінде сезінеді. Бұл — жасөспірімдер арасында күйзеліске ұшыраудың, жалғыздық сезімінің және суицидтік ойлардың алдын алудың маңызды тетігі.

Осындай орталықтар — психологиялық қолдаудың бейресми әрі тиімді үлгісі, себебі бала өзін еркін сезінетін ортада өз-өзіне сенімді бола бастайды, ішкі уайымын өнер арқылы сыртқа шығарады. Бұл — өлемдік тәжірибеде делендеген, эмоционалды сау баланың қалыптасуына ықпал ететін басты факторлардың бірі.

Бүгінде аудан бойынша басты мәселелердің бірі — оқушы орындарының тапшылығы. Бұл түйткілді шешу мақсатында 2024 жылдың сәуір айында Бұрындай көшесінде 1200 орындық жаңа мектептің құрылысы басталды. Құрылыс жұмыстары 2025 жылдың желтоқсан айында толық аяқталып, пайдалануға беріледі деп жоспарланып отыр.

«Білім беру сапасын арттырумен

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

«ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» - НАҒЫЗ ПАТРИОТТЫҚ ІС-ШАРА

Алматы қаласында өткен «Таза Қазақстан» экологиялық акциясы — елдің ұлы перзенті Абай Құнанбайұлына деген құрметтің нақты көрінісіне айналды. Бұл іс-шара — тазалық пен тәртіпті ғана емес, отансүйгіштік пен азаматтық жауапкершілікті ұштастырған мәдени әрі патриоттық бастама болды.

26 шілде, таңғы уақытта Абай алаңында бірнеше жүз адам жиналып, Абайдың 180 жылдық мерейтойына орай ұйымдастырылған жалпықа-палық сенбілікке қатысуға ниет білдірді. Бұл бастама республикалық «Таза Қазақстан» бағдарламасы аясында жүзеге асып, қазақ халқының рухани ұстазы

Абайдың есімімен аталатын даңғыл бойын аббатандыру нақты көрінісі», — деді эстрада әншісі Бағлан Ибраимов. Акцияда сөз сөйлегендер Абайдың шығармаларында табиғатқа деген сүйіспеншілік ерекше орын алатынын, оның философиясында табиғат пен адам арасындағы үйлесімділік негізгі құндылықтардың бірі екенін атап өтті.

«Абайдың "Жаз", "Қыс", "Күз", "Көктем" секілді өлең-

мен тазартуға бағытталды.

Алматы қаласының Алматы, Бостандық, Өуезов, Медеу және Наурызбай аудандарының тұрғындары мен қызметкерлері ұзындығы 15 шақырымға созылған Абай даңғылы бойында сенбілікке шықты. Қолдарына құрал-саймандарын алған қатысушылар қала тазалығына үлес қосу арқылы туған қаласына деген сүйіспеншілігін білдірді.

«Абай алаңы мен оның атындағы даңғыл — қаланың бет-бейнесі. Бұл жерде тазалық пен тәртіп болуы тиіс. Біздің басқарма Абайдың 180 жылдығына орай 117 іс-шара өткізуді жоспарлап отыр. Эко-акция — сол бағдарламаның алғашқы әрі маңызды қадамы», — деді Алматы қаласы Мәдениет басқармасының басшысы Ғани Майлыбаев.

Іс-шараның ашылуында отандық эстрада жұлдыздары шағын концерт қойып, қатысушылардың рухын көтерді. Өн мен әуен, тазалық пен тәртіп — бірі-бірін толықтырған көркем көрініске айналды.

«Алматы — көркейген, әсем қала. Онда өмір сүріп жатқан әр тұрғын қаланың газалығын сақтауға өз үлесін қосып тиіс. Бұл — туған қа-паға деген махаббаттың

дері — табиғатқа тағзым. Бұл бізге қоршаған ортаны қадірлеуді, табиғатпен үндес өмір сүруді үйретеді. Сондықтан біз Абайды дәріптей отырып, табиғатты қорғауға үлес қосып отырымыз», — деді ұйымдастырушылар.

Экологиялық акцияға жалпы 5 000-нан астам алматылық қатысты. Олардың қатарында:

- түрлі ұйымдар мен мекемелердің қызметкерлері,
- мектеп, балабақша, медициналық мекемелер ұжымдары,
- белсенді жастар,
- ГИК және МИБ өкілдері,
- сондай-ақ, Абай даңғылы бойында орналасқан бизнес құрылымдар болды.

159 арнайы техника бірлігі жұмылдырылып, 1 240 мД қоқыс шығарылды. Бұл — сөзбен емес, іспен көрсетілген Абайға деген құрметтің өлшемі.

Акция аясында Абай даңғылы бойында ашық аспан астындағы арт-алаң ұйымдастырылып, суретшілер, скетчтерлер мен мүсіншілер өз өнерін паш етті.

«QLab» урбанистикалық зертханасы ұсынған жобалар көрмесінде:

- қала карталары (22 000 тұрғынның пікіріне негізделген),
- қайта өңделген пластиктен жасалған эко-мозайкалар,
- заманауи урбанистикалық шешімдер мен парк жобалары таныстырылды.

Сондай-ақ, «Urban Code Almaty» урбанистика журналының тұсаукесері өтті. Бұл — қала мен тұрғындардың байланысын арттыруға бағытталған мәдени қадам.

Акцияның көркем символы — суретші Майя Энкер

Банки создадут подразделения по защите прав и интересов физлиц

Данное нововведение соответствует передовой международной практике

Агентство по регулированию и развитию финансового рынка инициировало создание в банках специальных подразделений по защите прав и интересов клиентов - физических лиц.

Данное нововведение соответствует передовой международной практике. Новое подразделение будет выполнять функции второй линии защиты прав клиентов и действовать независимо от других структур банка.

В его задачи входят: контроль соблюдения прав клиентов через проведение контрольных закупок, согласование порядка урегулирования задолженности физических лиц, анализ рисков для потребителей при согласовании условий и продвижении финансовых продуктов, оценка эффективности процессов рассмотрения обращений и качества обслуживания, а также анализ практик продвижения и рекламы финансовых продуктов банка.

Также будут усилены требования к оценке кредитоспособности физических лиц в части установления критериев классификации физических лиц как заемщиков с высоким уровнем риска при наличии определенных факторов.

Агентством также усиливаются требования к наличию внутреннего порядка принятия кредитных решений по урегулированию задолженности физических лиц в зависимости от оценки их жизненных обстоятельств.

Участие государства в финансировании ОСМС будет увеличиваться

В 2015 году ставки взносов государства были утверждены на уровне 7%, сейчас они составляют всего 2%

С 2027 года в Казахстане начнется поэтапное повышение ставок взносов государства на обязательное социальное медицинское страхование. Об этом сообщила директор департамента совершенствования и анализа ОСМС МЗ РК Лаззат Шоманова на брифинге в СЦК.

«Мы назначим частичный возврат к первоначальной финансовой модели, заложенной в первой редакции Закона Республики Казахстан «Об обязательном социальном медицинском страховании» в 2015 году. Тогда ставки взносов государства были утверждены на уровне 7%, сейчас они составляют всего 2%», — отметила Шоманова.

По ее словам, это позволит избежать увеличения взносов для работников и работодателей, а также обеспечить устойчивость системы медицинской помощи в долгосрочной перспективе.

В результате поэтапного увеличения доли государства в финансировании, ставка взносов вырастет с 2% в текущем году до 4,7% в 2037 году. Предполагается, что это позволит привлечь в систему здравоохранения 2,8 трлн тенге дополнительных средств, что станет значительным вкладом в повышение доступности медицинской помощи для населения.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

С ТЕПЛОМ В СЕРДЦЕ И ПРИЗВАНИЕМ В ДУШЕ

Есть люди, которые не просто работают – они живут своим делом. Каждое их слово, каждое действие, каждый выбор – отражение призвания. Абитова Амалия Фахраддиновна – одна из таких. Молодой педагог, чья судьба и профессия переплелись в единый путь служения детям, обществу и родной земле.

ганизация культурных и патристических мероприятий, тематических праздников, участие в районных акциях, развитие ученического самоуправления – всё это стало частью её ежедневной работы.

Каждое мероприятие, организованное Амалией Фахраддиновной, не просто формат или сценарий. Это событие, в которое она вкладывает душу. Поэтому ученики с радостью вовлекаются в общественную жизнь, становятся увереннее, раскрывают себя.

Амалия Фахраддиновна не просто педагог. Она – вдохновитель, мотиватор, пример для подражания. В ней удивительно сочетаются мудрость и молодость, женственность и сила, мягкость и принципиальность. Она не только учит, но и воспитывает.

Амалия Фахраддиновна – это пример нового поколения учителей, для которых профессия – не просто работа, а стиль жизни. Она – одна из тех, кто формирует будущее

ного и областного уровня, работает в тесной связи с этнокультурными объединениями и местным сообществом. Она неравнодушна к проблемам других, умеет слушать, помогать и объединять людей.

«Она умеет зажигать в детях искру интереса ко всему. Это редкий талант», – говорит одна из её коллег. «С ней всегда интересно, она нас поддерживает. Она справедливая, но добрая. Такая, как старшая сестра», – делятся ученики. «Когда Амалия Фахраддиновна что-то организует – всё происходит душевно. Не для галочки. От сердца», – отмечают родители.

Амалия Фахраддиновна – это пример нового поколения учителей, для которых профессия – не просто работа, а стиль жизни. Она – одна из тех, кто формирует будущее

роятно добросовестный.

Но на этом она не остановилась. В 2020 году Амалия поступает в Женский педагогический университет (ЖЕНПУ), выбрав новую специальность – учитель истории. Стремление к знаниям, к расширению горизонтов и профессиональному росту – её неотъемлемая черта.

Учебный 2024–2025 год стал для неё особенным – она заняла ответственную должность педагога-организатора. Под её руководством школа преобразилась в живое, активное, наполненное смыслом пространство. Ор-

вает, формируя в детях уважение к истории, культуре, родному языку, традициям и семье. Благодаря личному подходу к каждому ребёнку, её ученики растут думающими, чувствующими, настоящими. Жизнь Амалии не всегда была лёгкой. За её плечами – опыт, сделавший её только сильнее. Сегодня она воспитывает сына, с нежностью и заботой передавая ему свои жизненные принципы: доброту, честность, ответственность.

Помимо работы в школе, Амалия активно участвует в мероприятиях район-

страны через детей, которых учит и ведёт за собой. В её глазах – свет. В её словах – уверенность. В её поступках – честь.

Если вы ищете настоящую педагогическую искренность, любовь к детям, высокий профессионализм и душевную теплоту, вы найдёте всё это в личности Абитовой Амалии Фахраддиновны. И пусть её путь только начинается, но уже сегодня она вдохновляет, созидает и оставляет яркий след в сердцах тех, кому посчастливилось идти с ней рядом.

Эльнара ПЕРШАНОВА

ҚАЗАҚТА ҚЫЗДАН ТУҒАН БАЛА НЕМЕРЕ МЕ, ЖИЕН БЕ?

Қазақ халқының ғасырлар бойы қалыптасқан туыстық ұғымдары мен дәстүрлері — ұлттық болмысымыздың ажырамас бөлігі. Соңғы күндері

көпшіліктің назарын аударған — белгілі әнші Жанар Айжанованың "қыздан туған бала немере ме, әлде жиен бе?" деген мәселеге қатысты пікірі қоғамда үлкен талқы туғызды.

Бұл жағдай қазақи дәстүрлердің қазіргі қоғамда қалай қабылданытыны, әсіресе урбанизацияланған ортада — Алматы сияқты алып қалада ұлттық құндылықтардың қандай рөл атқаратыны жөнінде кеңінен ойлануға себеп болды.

Белгілі мәдениеттанушы, алматылық сарапшы Бердалы Оспан бұл пікірталасқа қатысты былай дейді:

"Бүгінде ұлттық танымымыз трансформацияға ұшырауда. Қалалық өмір салты, мәдени жәндандану процесі дәстүрлі ұғымдарды қайта пайымдауға мәжбүр етуде. Алайда ұлттық кодмызды жоғалтпай, оның мәнін түсіндіріп отыру — рухани тәрбие мен мәдени жауапкершіліктің маңызды көрінісі.

Бердалы Оспанның айтуынша, немере мен жиен ұғымдарын қарапайым шекарамен бөліп тастау жеткіліксіз. Мәселе — қандық туыстықта ғана емес, сол баланың тәрбиеленетін ортасында, ұлттық сананың жалғасуында.

Ал әнші Жанар Айжанова қыздан туған баланың да немере екенін айтып, өзінің жеке тәжірибесіне сүйеніп түсінік берген болатын:

"Қыздан туған бала немере емес дейді. Ол қалай сонда? Қыздан туған бала да немере саналады... Тұқым негізі қыздан да тарайды, ол өзінің туған атасы мен әжесімен қатар ойнап өсуі керек."

Бұл пікірге қарсы көзқарас білдірген Мәжіліс депутаты Қазбек Иса ұлттық дәстүрдің нақты түсінігін алға тартады:

"Қазақта қыздан туған — жиені Өйткені, оның руы басқа! Ұлдан туған — немере! Тұқым ұлдан тарайды!"

Дәстүрлі этнографиялық көзқарасты ұстанған Болат Бопайұлы да бұл ұстанымды қолдап, жиен ұғымының қазақ мәдениетіндегі даму сатысын елжіре-тегілейлі сипаттады. Жиенің жеті ұрпағына дейін атауларының бар екені — бұл ұғымның терең тамырын көрсетеді. Белгілі этнограф қыздан тараған ұрпақтың атауларын жіпке тізгендей атап берді:

1. Қыздан туған бала — Жиен
2. Жиеннің перзенті — Жиеншар
3. Жиеншардың перзенті — Дегеншар
4. Дегеншардың перзенті — Көгеншар
5. Көгеншардың перзенті — Көбеншар
6. Көбеншардың перзенті — Тебеншар
7. Тебеншардың перзенті — Өленшар
8. Сегізінші ұрпағы — Қаймана

Бүгінде Алматыда тұратын көптеген отбасыларда бұл мәселе аса өзекті емес сияқты көрінгенімен, шын мәнінде ол қазақи сана мен болмыстың сақталуына қатысты терең сурақтарды алға тартады. Себебі Алматы — тек ірі мегаполис ғана емес, мәдени трендтер қалыптастыратын рухани орта. Осы ортада ұлттық дәстүр мен заманауи көзқарасты ұштастыру — мәдениеттанушылар мен этнографтардың, өнер өкілдерінің басты миссиясы.

Бердалы Оспан бұл тақырыпқа қатысты сөзін былай түйіндеді:

"Бала қайдан туса да — өзінің қаның, त्याғың. Сондықтан қыздың да, ұлдың да баласы — сенің немерең. Бірақ бұл жиен ұғымының жоғалуы емес. Жиен — ерекше мәртебе. Екеуін қарсы қоймай, менің ұғынуымыз керек."

Қоғамдық пікірталас — тек бір туыстық атау жөніндегі дау емес. Бұл — ұлттық болмыс пен заманауи ойдың түйісу нүктесі. Жастарға, әсіресе қалада өсіп келе жатқан ұрпаққа, рухани құндылықтардың мен-мағынасын түсіндіру — тек үлкендердің емес, тұтас қоғамның парызы.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

"Türklerin Mirası" belgesel çekimleri tamamlandı

Türk kültür ve medeniyet tarihini ekranlara taşımayı hedefleyen "Türklerin Mirası" projesi kapsamında hazırlanan belgeselin çekimleri tamamlandı.

Cumhurbaşkanlığı himayelerinde hayata geçirilen külliyat ve belgesel projesinin ekibi, çekimlerin yapıldığı İstanbul Büyükçekmece'deki WOM Studio'da bir araya geldi.

Genel Koordinatör İbrahim Dıvarcı, yaptığı açıklamada, "Türklerin Mirası Projesi, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından himaye edilen, başlangıçta 18 bölüm belgesel ve 17 cilt kitaptan oluşması planlanan bir projeyken, zaman içinde revize edilerek 26 bölüm belgesel ve 20 cilt külliyattan oluşan bir proje haline dönüştürüldü." dedi.

Projeyle dünyanın 53 ayrı ülkesindeki Türk varlığını kayıt altına alınmasını planlandığını dile getiren Dıvarcı, "Türklerin tarih sahnesinden çıkışından Osmanlı dönemine kadar olan dönemi 'Türklerin Mirası-1' diye isimlendiriyoruz. Bunun sebebi şu, Osmanlı ve Anadolu Beylikleri ayrı bir çalışma konusu." şeklinde konuştu.

"Vefah Türk geri dönem zorunda"

Çeşitli kurumların proje ortağı olarak yer aldığını belirten Dıvarcı, "Projenin temel esprisi kendi hikayemizi kendi ağzımızdan doğru anlatabilmek. Yani okun, tuğun, kılın ve kalem, rüzgar kanatlı savaşçının, yani Türklerin anlatılmamış hikayesini düzgün şekilde anlatabilmek." görüşünü paylaştı.

Dıvarcı, büyük bir medeniyetin izini sürerken alanında uzman yaklaşık 100 bilim adamıyla beraber çalıştıklarını vurgulayarak, "Yapmak istediğimiz şey şu, tarihe şerh düşmek. Yani nereden geldik, neleri yaptık, biz hangi medeniyetin mirasçısıyız, bunu doğru şekilde anlatmak. Asıl derdimiz bu. Ya değilse Batılı tarzda 'Türkler savaşçıydı' diyerek orada bırakamayız. Biz bu medeniyeti kuran milletin zihinsel kodlarını, nereden geldiğini, hangi kaynaklardan beslendiğini, inancını, kültürünü, kurduğu şehirleri, ekonomisini, yollarını da anlatmak istiyoruz." değerlendirmesini yaptı.

Bu projeye tarihe şerh düşmek istediklerini altını çizen Dıvarcı, "Türk beklenendir. Türk vefa gösterendir ve Türkler yeniden dünyaya bir medeniyet kurma borcu olan ve bu medeniyeti kurmak zorunda olan adalet ve hakkaniyetle, diğer kam bir medeniyet kurmakla mükellefler. Türkiye Cumhuriyeti de 5000 yıllık tarihini mirasçısı olarak bu medeniyeti

kurmakla mükellefler. Ve biz bu projede nihayetinde o karınca gibi ya da güvercin gibi yangını söndüremeyebiliriz ama safımızı belli etmek istiyoruz. Vefah Türk geri dönem zorunda. Bu projenin temel amacı bu." diye konuştu.

"Çok katmanlı bir anlatımı var, çok katmanlı bir proje"

Belgeselin anlatıcısı Emre Altuğ, Türklerin Mirası'nın çok özel bir proje olduğunu belirterek, "Bir Türk olarak bu projenin içinde yer almak her şeyden evvel benim için bir onur ve kıvanç kaynağı." dedi.

Proje sayesinde merak ettiği konuları araştırma imkanı bulduğunu dile getiren Altuğ, "Sadece kronolojik bir olaylar silsilesini anlatmıyor, Türklerin

nasil var olduklarını, yaşamsal, sosyal, kültürel, mimari, sanatsal ve yazı boyutuyla ele aldığını için çok katmanlı bir anlatımı var. Çok katmanlı bir proje." ifadesini kullandı.

Türklerin Mirası projesinde, Türklerin dünya üzerinde yaşayan bütün uygarlıklara ve kültürlere katkılarının da anlatıldığını vurgulayan Altuğ, "Bunu anlatırken de ben bir metni sunan biri olmak istemedim. Muhteşem yazılmış bir metin, metni okuyup, anlayıp, algılayıp, öğrenip döneminin gerektirdiği gibi anlattığım anlar oldu. Aslında biraz oyunculuğumu da kullandım." şeklinde konuştu.

Altuğ, belgeselin müthiş bir metni olduğunu belirterek, "Beni aydınlattı, bana ecdadımı öğretti. Dolayısıyla istiyorum ki bunu izleyenler de buradan Türklüğün nereden geldiğini ve nereye doğru gittiğini, nasıl gittiğini, neler bıraktığını en azından bu 12 bölümde Türklerin varoluşundan Karahanlı-

ların sonuna kadar, muhteşem boyutlu bir hikayeyle izleyiciye sunmak istedik." görüşünü paylaştı.

"Kardeş halklarımızın olduğu coğrafyalarda çekimler yaptık"

Yönetmen Fatih Sezgin ise belgeseli yaparken "kendi kültür kodlarımızı, görsel dünyamızı nasıl oluşturabiliriz" noktasına dikkat ettiklerini söyledi. Sezgin, şöyle konuştu:

"Türklerin tarih sahnesine çıktığı Ural-Alтай bölgesinden başlayıp günümüz Anadolu coğrafyasına kadar olan kısım, aslında büyük proje bunu kapsıyor. Ancak biz 'Türklerin Mirası-1' dediğimiz kısımda özellikle Türklerin İslamiyeti kabul etmesine kadar olan bölümü, çıkış noktasını binli yıllara kadar olan bölümü inceliyoruz. Bunun için dünyanın değişik noktalarında, özellikle Türklerin daha önce hüküm sürdüğü, şu anda yaşadığı, kardeş halklarımızın olduğu coğrafyalarda çekimler yaptık. Bu özellikle

bilimsel yönü var, bir kitap çalışması var. Aynı zamanda film boyutu var. Bunun için de çok uzun yıllardır araştırmalar yapıyoruz. Özellikle Türk dünyası adına, üzerinde mutabık kalılabilecek şeyleri bulup, kodlayıp bunları görselleştirmeye, bunları üzerine odaklanmaya çalışıyoruz. İnşallah gelecek nesillere en azından bir kaynak, bir yapı oluşturabilir, bunu da bırakabilirsek bizim için en büyük mutluluk olacak." değerlendirmesinde bulundu.

Belgesel, sinema ve dizi alanında çalışan sinemacılar için tarihin her zaman cazibe merkezi olduğuna dikkati çeken Sezgin, "Bizim de amacımız özellikle Türkistan coğrafyasında bu görselleri toparlayıp, bunu izleyicimize ulaştırıp tarihe bir not düşmek." diye konuştu.

Danışma Kurulu güçlü isimlerden oluşuyor

Proje, Cumhurbaşkanlığı himayelerinde, Konya Selçuklu Belediyesi ana proje ortaklığında, Konya Aydınlar Ocağı

Mehmet Nuri Ersoy, AK Parti Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Hakkı Susmaz, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Nadir Alpaslan, Selçuklu Belediyesi Başkanı Ahmet Pekyatırmacı, TRT Genel Müdürü Mehmet Zahid Sobacı, THY Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Bolat, Selçuk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz ve Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yusuf Adıgüzel yer alıyor.

Projenin bilimsel ve editöryel koordinasyonu akademisyenler ve uzmanlardan oluşan Proje Yürütme ve Yayın Kuruluna tarafından sağlanıyor.

Genel koordinatörlüğünü İbrahim Dıvarcı'nın üstlendiği kurulda Prof. Dr. Osman Eravşar, Prof. Dr. Ayşe Dudu Kuşçu, Prof. Dr. Halis Şaban Çalış, Prof. Dr. Ahmet Taşgüç, Prof. Dr. Kürşat Yıldırım, Prof. Dr. Haşim Şahin, Doç. Dr. Serhat Koca, Doç. Dr. Selman Selim Akyüz, Tamer Yiğit, Talha Çakıroğlu, Baki İlgin, Katharine Branning, Umut Yavuz, Temel Dıvarcı, Sadık Yalsızuçanlar ve Dr. Tacettin Şimşek bulunuyor.

Proje, tarih anlatısına yeni bir bakış sunuyor

Projenin amacı, Türk milletinin binlerce yıllık devlet ve medeniyet birikimini bilimsel veriler ışığında ele alarak geçmişin doğru ve derinlikli biçimde aktarmak.

Türklerin dünya tarihindeki etkisini vurgulayan belgesel, Sibirya'dan başlayan bir kronolojiyle İç Asya, Orta Asya ve Anadolu'ya uzanan göç yollarını takip ediyor.

Saka, Hun, Göktürk, Uygur, Selçuklu ve Timur gibi önemli

Türkistan coğrafyası, yani Orta Asya coğrafyasında Moğolistan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan, İran, Macaristan gibi tüm bu coğrafyalarda çekimler yaptık."

Sezgin, belgeselin hem sinematografisi ve hem de içeriği önem verdiklerine işaret ederek, "Özel ekiplerimizle koordineli bir şekilde oluşturulmaya çalışıyoruz. Özellikle bunun

koordinasyonunda, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Anadolu Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Türk Hava Yolları, İGA, TRT, TİKA ve Vakıfbank gibi kurumların desteğiyle gerçekleştiriliyor.

Projenin Danışma Kurulunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, Kültür ve Turizm Bakanı

Türk devletlerinin izlerini süren proje, Batu merkezli tarih anlatılarına alternatif bir bakış açısı sunmayı hedefliyor.

"Türklerin Mirası" belgeselinin ilk etabı, Anadolu Beylikleri Dönemi'ne kadar olan süreci kapsarken, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerini içeren ikinci etap, "Türklerin Mirası 2" adıyla izleyiciyle buluşacak.

ҒЫЛЫМ — БОЛАШАҚТЫҢ ШАМШЫРАҒЫ: АЛМАТЫ ТҮЛЕГІ ЭНЕРГЕТИКА САЛАСЫНДАҒЫ ТЫҢ ШЕШІМДЕРГЕ ЖОЛ АШУДА

Энергия көздерінің сарқылуы, жаһандық жылыну, техносфералық теңгерімсіздік – XXI ғасыр ғылымының алдында тұрған басты сын-теғуірлер. Мұндай ауқымды мәселелерге жауап табу үшін әлемнің әр түкпірінде мыңдаған ғалым күн-түн демей зерттеу жасауда. Солардың қатарында техника ғылымдарының магистрі, Алматы энергетика мектебінің түлегі Тұрарбек Шарипов та бар.

Алматы энергетика және байланыс университетінде білім алып, техникалық ғылымға қадам басқан жас ғалым бүгінде Құлан агротехникалық жоғары колледжінің директоры қызметін атқарады. Ғылым мен өндірісті, білім мен технологияны ұштастыруды мақсат еткен ол өзінің ғылыми және кәсіби жолында жасыл энергетика, электрмен жабдықтау және агроөнеркәсіптегі энергиялық тиімділік мәселелерімен айналысып келеді.

«Ғылым — тек зерттеу емес. Бұл — қоғамға нақты пайда әкелудің, ауыл мен қаланың арасындағы технологиялық алшақтықты қысқартудың жолы», — дейді Тұрарбек Нұрлыбекұлы.

Тұрарбек Шариповтың ғылымға деген қызығушылығы Алматыда басталды. Ол 2009—2013 жылдары Алматы энергетика және байланыс университетінде «Электр энергетикасы» мамандығы бойынша білім алып, кейінгі жылдары Қазақ қатынас жолдары университеті мен С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінде магистратура мен докторантура-ны тәмамдаған.

«Жаңа дүниені үйреніп, қоғамға пайдалы іс қылуға деген ұмтылыс мені ғылым жолына жетеледі. Ал бұл жолдағы алғашқы қадам — Алматыда басталған сапар», — дейді ол.

Университет қабырғасынан бастап-ақ күн және жел энергиясын тиімді қолдану, электрмен жабдықтау жүйелерінің тиімділігі, қуат нарығындағы баға белгілеу мәселелерін зерттеген. Ғылыми жетекшілерімен бірге Қазақстандағы электр энергиясы нарығына арналған баға модельдерін, сондай-ақ «Energy Economic — Simulation Model for Automated Determination of Electricity Prices» атты инновациялық патенттелген жобаны әзірлеген.

Тұрарбек Шариповтың ғылыми зерттеулерінің негізгі өзегі — баламалы энергия

көздері. Оның айтуынша, Қазақстанның кең байтақ жері мен климаттық ерекшелігі бұл салада мол мүмкіндік ұсынады.

«Күн, жел, биомасса — табиғат сыйлаған сарқылмайтын энергия. Біз бұл сыйды пайдалану мәдениетін қалыптастыруымыз керек. Бұл — тек технология мәселесі емес, сана мәселесі», — дейді ол.

Ол ауыл колледждеріне жасыл энергия зертханаларын енгізуді ұсынып отыр. Мұндай зертханаларда студенттер күн батареяларын, жел генераторларын орнатып, нақты тәжірибе жинақтай алады. Сонымен қатар ауылдық нысандарда күн мен жел энергиясын тиімді қолдану арқылы энергия тапшылығын азайтуға болатынын атап өтеді.

Жас ғалымның пікірінше, ғылым өндірістен алшақ болмауы керек. Ғылыми идеялар тек мақалалар мен баяндамаларда емес, реалды жобаларда, нақты нысандарда жүзеге асуы тиіс.

«Студенттер тек тыңдаушы емес, жасаушы болуы тиіс. Колледждер мен техникабтарда ғылыми идеялар стартапқа, ал стартаптар нарыққа жетуі қажет. Бізге ғылым мен кәсіпкерлік арасындағы көпір қажет», — дейді Тұрарбек Нұрлыбекұлы.

Жаңартылатын энергия көздерінің арасында жел энергетикасы алдыңғы қатарда тұр. Дегенмен соңғы жылдары жел станцияларының табиғи ортаға, әсіресе топырақ ылғалдылығына әсері туралы сұрақтар көбейе бастады. Бұл мәселеге де ғалым нақты ғылыми көзқараспен қарайды.

«Иә, кез келген технологияның экожүйеге әсері болады. Алайда «жел парктірі жерді құрғатады» деген пікір нақты ғылыми дәлелдерсіз айтылмауы керек. Бұл тек өте ауқымды жел станцияларында байқалуы мүмкін және оның әсері жауын-шашынға емес, ауа ағынының қозғалысына ғана әсер етеді. Қазақстандағы жобалар негізі-

нен шөлейт және жартылай шөлейт аймақтарда орналасқан», — дейді ол.

Ғылыми ортада мұндай әсерді кешенді экожүйелік зерттеулер арқылы бағалау ұсынылады. Бұл — экология мен технология арасындағы тепе-теңдікті сақтау жолы.

Тұрарбек Шариповтың айтуынша, Алматы — Қазақстандағы ғылым мен технологияның алтын бесігі. Бұл қалада энергетика, IT, урбанистика, телекоммуникация саласында зерттеулер жүргізуге мүмкіндік мол.

Ол Алматыда жұмыс істеген жылдары колледж студенттерімен бірге «жасыл жобалар» дайындап, білім мен ғылымды жастар арасында насихаттауға үлкен үлес қосқан.

«Алматыдағы жастардың ғылымға қызығушылығы жоғары. Бірақ жүйелі қолдау, бағыттау қажет. Мамандықты жай оқу емес, өмір жолы ретінде қабылдайтын жастар көбейіп келеді», — дейді ол.

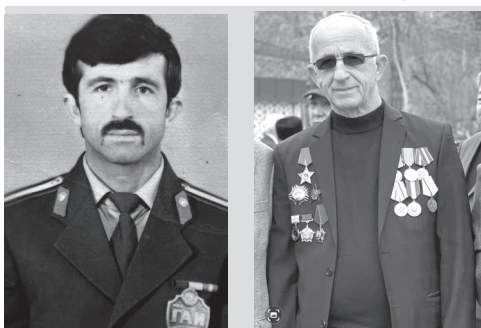
Бүгінде Тұрарбек Шарипов басқарып отырған Құлан агротехникалық жоғары колледжі — 100 жылдық тарихы бар іргелі оқу орны. Колледж тек маман дайындаумен шектелмей, аграрлық ғылым мен тәжірибені ұштастыруға күш салып отыр. Мұнда модульдік сүт-ет цехтары, агролабораториялар, жылжыжайлар, «Жас маман» бағдарламасы аясында жаңартылған оқу базасы бар.

«Ғылым — тек қалада болмауы керек. Ауылда да ғылым болуы тиіс. Біз соны дәлелдегіміз келеді», — дейді колледж басшысы.

Тұрарбек Шариповтың ғылыми жолы — ғылымды өмірмен ұштастырған жас қазақстандықтың көрінісі. Оның айтуынша, ғылым — ізденіс, жауапкершілік және әрекет. Ал әрекет қоғам үшін жасалса, оның құны артады.

Қазақстанның болашағы — жаңа технологияны игерген, ғылыми көзқарасты қалыптастырған жас ұрпақтың қолында. Бұл жолда білім мен ғылымның үндесуі — ең басты құрал.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

ПО ПЫЛЬНЫМ УЛИЦАМ КАНДАГАРА

Зйбов Бинали Якияоглы родился 9 сентября 1960 года в городе Туркестан. Окончил среднюю школу имени Никитина и автомобильно-дорожный институт. В ряды Советской армии призвался в 1979 году. Службу проходил в Одесском Военном округе г. Николаева, получил звание сержанта. 26 декабря был направлен на воинскую службу в Афганистан, в город Кандагар. Участвовал в боевых рейдах по уничтожению банд мятежников на территории Афганистана.

Неоднократно был награжден. 12 марта 1980 года в ходе боевого задания на mine был подорван его БТР. Бинали получил контузию и был направлен в госпиталь г. Ташкента. После госпиталя вернулся в свою бригаду и продолжил службу в Кандагаре в ГП/Т 71176.

- С 1979 по 1981 г. я служил старшиной моторизованного разведывательного батальона в Кандагаре (Афганистан). В марте 1980 года отправился с батальоном на задание в провинцию Мазари-Шариф. Там мы начали наступление силами 350 человек, включая спецтехнику и авиацию, чтобы уничтожить мятежников. Задача длилась две недели. Я был тяжело ранен вместе с 6 солдатами под моим командованием. Нам была поставлена задача выбить противника с линии фронта и не допустить его отступления. Противник, который рассматривал различные пути отступления, попал в засаду. Мы храбро сражались. С честью выполнив задачу, получили приказ возвращаться в Кандагар. На обратном пути с гор вышла вторая группа противника и начала обстрел. Они окружили дорогу с обеих сторон. Колонна БТР и танков была остановлена. Стрельба продолжалась 3 часа. Используя различные боевые приемы, мы прорвали окружение и двинулись навстречу противнику, - рассказывает Бинали Якияоглы.

От правительства Афганистана он был награжден медалями «Воин- интернационалист», «За отвагу», «За боевые заслуги». Вернувшись в Казахстан, также награждался орденами и медалями. Бинали Якияоглы работал в г. Туркестане на станции технического обслуживания, а с 1986 по 2000 гг. - в областном ГАИ в звании старшины дорожно-патрульной службы. Вместе с супругой Нагимой вырастил и воспитал 4 детей: Динару, Бахтияра, Садияра, Ибрагима и 10 внуков.

Райхан АЛАЙДАРОВА

АЛМАТЫДАҒЫ БАЛАЛАР МЕН ЖАСӨСПІРІМДЕР АРАСЫНДАҒЫ СУИЦИДКЕ ҚАРСЫ КЕШЕНДІ ПРОФИЛАКТИКАЛЫҚ ШАРАЛАР ҚАЛАЙ ЖҮРГІЗІЛІП ЖАТЫР?

Балалар мен жасөспірімдер арасындағы суицид мәселесі — қоғам үшін аса өзекті әрі күрделі тақырып. Жастардың психологиялық саулығы мен өмірлік бағытын қалыптастыруда мемлекет пен қоғамның рөлі зор. Осы тұрғыда Алматыда жүйелі түрде жүзеге асып жатқан кешенді шаралар — бұл бағыттағы маңызды қадамдар.

стар жүргізіп жатырмыз», — дейді Айтан Елеусізов. Іс-шара аясында оқу орындарында, жастар орталықтарында және әлеуметтік желілерде түсіндіру жұмыстары басталды. Бұл жұмыстарда мамандар ата-аналар

меткерлер мен жастар орталықтарының бірлесіп атқаратын ортақ ісі.

«Суицид — көбіне ішкі жан күйзелісінің көрінісі. Баланың үнсіз қалуы — көмек сұрауы болуы мүмкін. Біз бұл үнсіздікті естіп, дұрыс жауап

Жуырда Алматыда өтіп жатқан «Түнгі қаладағы балалар» республикалық жедел-алдын алу іс-шарасы — соның нақты дәлелі. Іс-шара 27—29 шілде аралығында өтті. Оның мақсаты — жасөспірімдер арасындағы құқықбұзушылықтың алдын алу, қараусыз жүрген балаларды анықтау және олардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

Алматы қалалық Полиция департаменті Жергілікті полиция қызметі басқармасы бастығының орынбасары Айтан Елеусізов түсіндіргендей, бұл рейд тек тәртіп бұзғандарды жазалау емес, ең алдымен психологиялық және әлеуметтік тұрғыдан қолдау көрсетудің бір тетігі.

«Ата-аналары әкімшілік жауапкершілікке тартылып, жасөспірімдермен жеке-жеке әңгімелестік. Бұл шара — балалардың құқығын қорғап, оларды қараусыз қалдырмау үшін жасалып жатқан жүйелі жұмыстың бір бөлігі», — деді Айтан Елеусізов.

Жасөспірімдердің түнгі уақытта бақылаусыз жүруі — түрлі қауіптің, оның ішінде суицидке ітермелеуі мүмкін жағдайлардың алғышарты. Статистика бойынша, үйде жеткілікті назар көрмеген, қолдаусыз қалған балалар көбіне психологиялық күйзеліске ұшырайды. Сол себепті мұндай алдын алу рейдтері — тек тәртіп мәселесі ғана емес, баланың өмірін сақтап қалудың бір амалы.

Рейдтің алғашқы күні-ақ:

- Сағат 23:00-ден кейін ата-анасыз жүрген 137 бала анықталған;
- 163 жасөспірім мән-жайды анықтау үшін полиция бөлімшесіне жеткізілген;
- 10 бала профилактикалық есепке алынған;
- 9 жағдайда жасөспірімдер ішімдік ішкені тіркелген;
- 6 ойын-сауық мекемесі заң бұзғаны үшін жауапқа тартылды.
- «Біз заң бұзған ойын-сауық орындарын тіркеуге алып, әр істі қарап, жауапкершілікке тарту бойынша жұмыс

мен жасөспірімдерге заңды, қауіпсіздік ережелерін, сондай-ақ психологиялық көмек алу жолдарын айтып түсіндіреді.

«Түнгі қаладағы балалар» — бір реттік акция емес, — дейді полиция өкілі. Бұл — балалардың психикалық және физикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің тұрақты механизмін айналып өтпейтін тұрақты түрде өткізу жоспарда бар.

Сарапшылардың пікірінше, суицидтің алдын алу жұмысы тек полициямен шектеліп қалмауы керек. Бұл — психологтар, мұғалімдер, ата-аналар, әлеуметтік қыз-

бере білуіміз керек», — дейді жасөспірімдермен жұмыс істейтін сарапшылар.

Бүгінде Алматыда жастарға арналған комьюнити-орталықтар, психологиялық кеңес беру пункттері, ақпараттық-түсіндіру шаралары қарқынды жүргізіліп жатыр. Қалалық Жастар саясаты басқармасы мен білім беру мекемелері жасөспірімдерге арналған курстар, тренингтер, арт-терапиялар, кітап клубтары мен мотивациялық кездесулер ұйымдастыруда. Мұның барлығы — баланың өзін қажет екенін сезініп, өмірге сеніммен қарауы үшін жасалып жатқан нақты қадамдар.

Суицидтің алдын алу — бұл қоғамның әр мүшесіне ортақ жауапкершілік. Алматы қаласының тәжірибесі көрсетіп отырғандай, профилактика — бұл бір реттік шара емес, кешенді әрі тұрақты жүйе. Түнгі рейдтер, ақпараттық түсіндіру, психологтармен жұмыс, жастар орталықтарының белсенділігі — барлығы жасөспірімдердің қауіпсіздігі мен саулығы үшін атқарылуында.

«Біз балалар мен жасөспірімдерге жай ғана тыйым салып қоймай, оларды түсініп, қолдап, ертеңге деген сенімін арттырып, дұрыс жолды бірге табуға тырысып жатырмыз», — деді Айтан Елеусізов.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

До конца 2025 года в Казахстане введут обязательную маркировку моторных масел

Для противодействия теневой экономике в стране расширяется перечень маркируемых товаров.

Министр торговли и интеграции Арман Шакалиев на заседании Правительства под председательством Премьер-министра Олжаса Бектенова назвал сроки по введению маркировки для новых товарных групп:

- моторные масла — до конца 2025 года,

- пивоваренная продукция — с февраля 2026 года,

- товары легкой промышленности — с марта 2026 года,

- ювелирные изделия — с декабря 2026 года,

- биологически активные добавки — с 2027 года.

Помимо этого, для обеспечения прозрачности рынка и контроля за ценообразованием Министерством торговли и интеграции совместно с АО «Казхазтелеком» внедряется информационная система прослеживаемости товаров. Она позволит в режиме реального времени мониторить запасы и объемы социально значимых продовольственных товаров по всей цепи поставок.

На базе этой системы также разрабатывается инновационный агромаркетплейс, который обеспечит прямое цифровое взаимодействие между производителями, торговыми сетями и государственными органами, исключив цепочки посредников и непрозрачные схемы реализации.

Марина ДЕМЧЕНКО

АЛМАТЫ — ТҮРКІ ӘЛЕМІНДЕГІ ЖАСТАР АСТАНАСЫ

Алматы – жасампаз-дықтың, серпілістің, мәдениет пен технологияның тоғысқан ордасы. Енді бұл мегаполис Түркі мемлекеттері ұйымының шешімімен ресми түрде «Түркі әлемінің Жастар астанасы» деген мәртебеге ие болды. Бұл жай ғана атақ емес — бұл Алматының жастар саясаты саласындағы тың серпінін, жүйелі әрі мазмұнды жұмысын халықаралық деңгейде мойындау деген сөз.

Алматы қаласы Жастар саясаты басқармасының басшысы Азиз Қажденбектің айтуынша, бұл мәртебе қаланың болашақ бағдарын айқындап отыр.

«Алматы жастардың қаласы болып қала береді. Қала тұрғындарының үштен бірі — жастар. Яғни 712 мың адам. Бұл — өте үлкен әлеует. Біз сол әлеуетті дұрыс бағытқа бұрып, әрбір жас өз орнын тауып, қоғамға пайдасын тигізуі үшін нақты жобалар жүзеге асырып келеміз», — деді Азиз Қажденбек.

Бүгінгі таңда Алматыда 11 комьюнити орталық жұмыс істейді. Бұл — тек сан емес, сапалы өзгерістің нышаны. Бұл орталықтар — жастардың өзін-өзі тануына, қоғамда өз орнын табуына, қабілеттерін шыңдап, әлеуетін жүзеге асыруына бағытталған алаңдар.

«Жыл соңына дейін тағы бес орталық ашылады. Бұл жерлерде жасөспірімдер де, жас аналар да, NEET санатындағы жастар да, болашақ кәсіпкерлер де өз орнын таба алады. Мұнда тіл үйрену, IT-тренингтер, шығармашылық курстар мен кәсіпкерлікке баулитын бағдарламалар бар», — деді басқарма басшысы.

Жарты жыл ішінде бұл орталықтарда мыңнан астам іс-шара өткізіліп, 100 мыңнан астам жас қамтылған. Бұл — жастарға арналған саясаттың нақты нәтижесі.

Тамыздың 3-і мен 12-сі аралығында қалада ALMA LOVE атты жиі жастар фестивалі ұйымдастырылады. Бұл — Бүкіләлемдік жастар күніне орай-ластырылған, қаланың сөіз ауданын қамтыған мәдени оқиға.

«Фестиваль он күнге созылып, концерттер, квестер, интеллектуалдық баттлдар ұйымдастырылды. Жастар танымал өртістермен бір сахнада өнер көрсетті. Ерікті жастар еңбегі үшін марапатталып, ынталандырылды. Мұның барлығы — жастардың қоғам алдындағы белсенді рөлін арттырып, оларды шабыттандырудың жолы», — дейді Азиз Қажденбек.

Алматы қаласы жастарға арналған инфрақұрылымды күшейтіп, олардың өзін-өзі дамытуы, жұмысқа орналасуы және бос уақытын тиімді өткізуі үшін жүйелі жұмыс жүргізіп жатыр. Студенттік жатақханалар құрылысы мен қолдауынан бөлек, енді жас жеткіншектерге арналған комьюнити-орталықтар салуға баса назар аударылуда.

АЛМАТЫДАҒЫ КОМЬЮНИТИ-ОРТАЛЫҚТАР — ЖАСТАРҒА АРНАЛҒАН ЖАҢА КЕҢІСТІК

Жақында өткен тексеріс қорытындысына қарағанда, бұл орталықтар жастарды қолдайтын және дамытатын маңызды алаңға айналған. «Комьюнити-орталықтар — жастар үшін нақты қолдау көрсететін, шығармашылыққа жол ашатын және еркін орта қалыптастыратын кеңістікке айналды», — деді Қоғамдық кеңес мүшесі әрі бақылау тобының жетекшісі Рустам Қайыриев.

Биыл 20 маусым мен 5 шілде аралығында Қоғамдық кеңестің №5 ко-

мьюнити-орталықтарда қазақ, ағылшын, көріс, итальян тілдері, IT, графикалық дизайн, мобилография, анимация, сөйлеу шеберлігі, қаржы сауаты сияқты тегін курстар жұмыс істейді. Сондай-ақ, кітап клубтары, TikTok мектебі, кино көрсетілімдер, акустикалық кештер ұйымдастырылады.

«Әр орталық өзінің бренд-жобасын жүзеге асырады. Мысалы, "Мен жас кезімде", "Тілдер парк", "Job Teambuilding", "Есірткі жарнамасының

миссиясы қоғамдық даму, мәдениет, спорт, дін және жастар саласындағы инфрақұрылым жұмыстарына жаңа жақты мониторинг жүргізді. Кеңес мүшелері мен жастар ұйымдарының өкілдері қаланың барлық ауданындағы 9 орталыққа барып, олардың тиімділігін зерттеді.

«Біздің мақсатымыз — бұл орталықтардың жастарға шынайы пайда-сын тексеру. Олар жұмысқа орналасу, өзін-өзі дамыту және әлеуметтік байланыстар құру үшін қаншалықты қол-жетімді екенін бағаладық», — деді Ру-стам Қайыриев.

Қалалық Жастар саясаты басқар-масы қолдау көрсететін бұл орталықтар жастарға тегін курстар, кәсіби кеңес, шығармашылық алаң, коворкингтер, медиа аймақтар ұсынады. Әр орталық 10:00-ден 23:00-ге дейін жұмыс істейді, Wi-Fi, принтерлер, дыбыс жазу студия-лары және асуы жабдықтарымен қам-тамасыз етілген.

Жыл басынан бері комьюнити-ор-талықтар 375 мыңнан астам жас ал-матылықты қамтып, 1500-ден астам іс-шара өткізген. Оның ішінде дәрістер, тренингтер, турнирлер, экологиялық акциялар, шығармашылық кештер бар.

«NEET санатындағы жастарға ерекше назар аудардық. Тіркелген 27 мың жастың 2307-сі оқудан өтті, 1854-і жұмысқа орналасты, шамамен 600-і тағылымдамадан өтіп жатыр. 8000-нан астам жас түрлі кеңес алып, олардың 2278-і психологтармен жеке жұмыс істеді», — деп мәлімдеді Рустам Қайы-риев.

Сонымен қатар, орталықтар Jasalmy.kz, JobFair365, SkillBridge сияқты цифрлық платформаларға қо-сылып, жастардың жұмыс іздеуі мен онлайн оқуын жеңілдетуде. «Activity Boom» белсенділік картасы бойынша 972 адам тіркеліп, жинаған ұпайларын сыйлыққа айырбастап жүр.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

АБАЙ КУНАНБАЕВ О БРАКЕ — ВЕЧНАЯ МУДРОСТЬ ВО ВРЕМЕНИ

Художественное своеобразие:

1. Кольцевая композиция и логика мысли: Поэт начинает и заканчивает призывом к осмысленности выбора ("Подумай перед тем..."). Его аргументация выстроена железной логикой: от идеальных качеств невесты (ум, домовитость, скромность, верность) — к критике ошибочных мотивов (красота, знатность, богатство) — и, наконец, к утверждению истинных ценностей (честность, доброты, добродетель). Это не эмоциональный всплеск, а философски выверенный трактат в стихах.

Абай Кунанбаев

Подумай перед тем, как брать жену. Какую должен ты искать жену. Ищи такую, чтоб была она Умна, и домовита, и скромна. Чтоб взгляд и юности и старика Пленялся ею лишь издалека. Чтоб для неё до смерти неминуей Ты был единственный, а значит - лучший.

Подумай тажке, какова семья, Где родилась избранница твоя. За громким именем не стоит гнаться, Ведь именем жены тебе не зваться. Послушай слово мудрого и делай, Как говорит он, опытный и зрелый: «Ищи невесту, у которой гладки Не столь бока и щеки, сколь повадки. Чтоб не черты лица, черты души У нареченной были хороши».

Что для мужичины может быть соблазном? Одни пленяются обликом прекрасным, Другие знатных выбирают в жены, Женитесь на богатых третью склопны.

Четвертые хотят, чтобы жена Была чистосердечна и скромна. Ты хочешь знать, кто прав из них, кто нет,

Прислушайся, я дам тебе совет: Тот, кто нашёл богатую жену, До смерти будет у жены в плену. Богатая на мужа-бедняка Смоет всё время будет свысока. Браниться будет, попрекать со зла, Считай, что мужа в слуги наняла. Мне жаль мужей, которые должны Склоняться перед именем жены.

Высокородством гордая жена Всегда с безродным мужем холодна. Всю жизнь он будет хмур, его судьба - Быть при жене смиреннее раба.

С женой своею будет счастлив тот, Кто честность в ней и доброту найдёт. Пусть красотой не славится она - Душой красавица твоя жена. Чванливой ты не угождал родне, Высокородства не искал в жене. Но честь и добродетели её Возвысят имя скромное твоё.

И всё же такие богатой женой, Не торговался ты с её родней, Не гнался за богатством может быть: Жена тебе поможет накопить. И если ты богат такой женой, Считай, что четырёх нашёл в одной.

Стихотворение Абая Кунанбаева о выборе спутницы жизни — выглядит назидательным советом, а это, на мой взгляд, мастерски ограничен-ный кристалл житейской мудрости, актуальность которого с годами не тускнеет, а лишь обретает новые грани. Читая эти строки сегодня, я испыты-ваю двойственное чувство: восхи-щение пронзительностью поэта XIX века и легкую горечь от осознания, сколь часто его заветы забываются в нашу шумную эпоху.

стей и поиск опор: В мире нестабиль-ности и размытых ориентиров советы Абая обретают новую ценность как опора. Упор на добродетель, честность, скромность, домовитость, верность — это не архаика, а базовые принципы для построения прочного, психологически безопасного союза, способного противостоять внешним бурям. "Честь и добродетели её / Возвысят имя скромное твоё" — эти строки о силе внутреннего капитала звучат особенно значимо.

4. Гендерные дискуссии и истинное равенство: Абай говорит о гармонии, основанной не на подавлении, а на взаимном уважении и ценности ка-честв личности, а не сословных или имущественных привилегий. Его идеал жены — умная, деятельная, вер-ная, скромная (но не безгласная!), а мужа — достойного такой спутницы. Это взгляд, устремленный к сути от-ношений, а не к навязанным ролям.

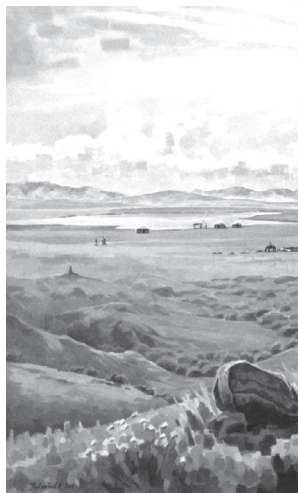
Заключение:

Стихотворение Абая Кунанбаева о выборе жены — не музейный экспонат, а живой источник мудрости.

Его сила — в вневременной универ-сальности поднятых вопросов и в беспощадной точности диагноза человеческим слабостям, актуаль-ным и в век цифровых технологий. В эпоху, когда поиск спутника жизни часто напоминает бег по минному полю социальных ожиданий и лож-ных ценностей, ясный, чеканный голос Абая звучит как набат, при-зывающий к осознанности, честности и поиску подлинной глубины в отношениях. Его поэзия не просто актуальна — она необходима как противовес от духовной и эмоци-ональной поверхностности нашего времени. Это стихотворение — доказательство того, что истин-ная мудрость не стареет, а лишь набирает силу, проходя проверку временем. Абай и сегодня — наш строгий и мудрый собеседник.

В переводе на русский
https://vk.com/wall-82981764_111491

Лариса АСАМПИ

Елизавета ДОЛГОВА

СВЕТ АБАЯ

(притча к 180-летию
Абая Кунанбаева)

Однажды в лютую зиму двое мальчиков пришли к мудрецу Абаю Кунанбаеву. Один был сыном богача, другой — сыном бедняка.

— Учитель, — сказал богатый мальчик, — я не понимаю эти буквы. Если завтра не отвечу, отец накажет меня.

Бедный мальчик молчал, у него не было денег на учение.

Абай взглянул на них, вышел во двор и разгреб снег.

— Видишь эту белизну? Это самая большая доска в мире.

Он взял обгоревшую ветку и вывел на снегу: «Знание. Разум. Добро».

Огонь закалил этот уголок, чтобы он оставал след. Так и ум — должен гореть, чтобы светить, — сказал.

Всю ночь мальчики писали на снегу, а утром следы их букв растаяли. Но в их сердцах осталась то, что не тает.

Мудрость не ищет пергамента, — сказал Абай. — Истинное знание пишется прямо в душе, как эти буквы на снегу.

С тех пор прошло сто восемьдесят зим. Следы на снегу давно исчезли. Но свет Абая и по сей день освещает путь тем, кто ищет знание.

Ода Абаю - Солнцу Степей

Великий Абай,
светоч разума ясный,
Пророк и мудрец,
и философ прекрасный!
Твой голос в веках, как эхо степей,
Зовет нас к познанию,
Зовет быть мудрей!

Сын вольного племени,
дух кочевой,
Ты песню произил
наш застой вековой.
Ты Пушкина гений казахам открыл,
И силою слова народ вдохновил.

Твой стих — как джигит,
что летит на коне,
Как сокол,
что гордо парит в вышине.
В нем горечь разлуки,
надежда и боль,
И мудрая истина —
жизни всей соль.

«Слова назидания» —
кладезь добра,
Для сердца бальзам,
источник тепла.
В них мудрость веков,
что в народе живет,
И путь озаряет, и к Свету ведет.

«Масгуд», «Искандер» —
то сказанья твои,
О мудрости вечной, о силе любви.
В них разум и алчность
ведут вечный спор,
И правда сражает коварный укор.

Ты новыми рифмами,
стих обновил,
Шести, восьмистишие —
народ оценил.
По времени года стихов хоровод
Пейзажем, как — будто бы,
в сказку зовет.

Титан!
И не только казахской земли,
Твои идеалы вперед нас вели.
Ты — гордость народа,
бессмертный акын,
В сердцах у потомков
как чистый алтын!

Тебя почитают
ЮНЕСКО, ТЮРКСОЙ
В искусстве науки внесен
вклад большой.
Празднует твой
День Рождение страна,
Достойного сына вырастила она!

Так славься, Абай,
ты — солнце степей,
Пророк и учитель,
друг учащихся людей!
Твой подвиг бессмертен,
твой гений велик,
Ты в памяти нашей
всегда светлостик!

Владимир ЧАКМАН

Сын Степи

Абай Кунанбаев — философ, поэт,
Мыслитель, прозаик, новатор.
С любовью родной
Казахстан им воспет,
Народом, природой богатым.

«Слова назидания» —
мудрости клад
Потомкам оставлен в награду.
Здесь нет поучительных,
длинных тирад —
О жизни задуматься надо.

Природы Абай почитал чистоту:
Ковыльная степь, плоскогорье.
Джайляу, аула раскрыл красоту,
Где ходят стада на просторе.

Оставил свой след
Сын Степи на века.
Он сердце казахов и гордость.
Культуру стран мира
вручил землякам,
Престиж, просвещение,
духовность!

Татьяна СУРКИНА,
член Союза писателей
Чувашской Республики

Сон Абая

(Представляет:
великий степной мыслитель,
пробудивший от вечного сна,
видит мир XXI века...)

Я спал. И степь моя,
знакомая до боли,
Вдруг стала иной в тревожной,
странной доле.
Не юрты белье раскинулись кругом,
А башни, к небу рвущиеся упорно,
Громады камня, скованные твердо,
Где тени жмутся, будто неживые,
И светит солнце, но не золотое,
а слепое.

И слышен гул, не ветра переключка,
Не ржанье табуна,
не песнь кузнечика —
То рокот злой, как тысячи домбр,
Но струны те — железные, не звучны,
А глас их — рев,
пронзающий пространство.
"Железные кони!" — шепнуло знание.

Мелькают, мчатся,
дышат яростью слепо,
Без дум, без цели, в плену пустой по-
спешности.

Их дух — не пар,
их пища — черный дым,
Они ли конь, чей бег так величав и прям?
Взглянул я ввысь —
и замерло дыханье!
Там, где орлы парили
в вольном танце,
Плывут громады,
птиц стальные тени,
Крыла недвижны, гул их —
гром небесный.

Они скользят по небу, словно мысли,
Но мысли чьи? К
уда их путь направлен?
Несут ли знания?
Иль лишь тщеславие?
Иль войну новую
в чреве тьмочком прячут?
И люди... Вижу вас, потомки дальние!
Спешите вы, как в беге на призвание,
В руках у вас — сверкающие плиты,
Где бьется жизнь, но жизнь не ваша,
видно.
Сквозь толчею и шум
бессмысленных громад
Порой ловлю я взгляд —
увы, пустой и жгущий.
Где ж сердца биенье?
Где души простор?
Где мудрость предков,
вольности узор?
О, дивный мир!

Великий Абай!

Все знают, что Абай наш вечен,
Как вечно в мире красота!
Да! Кунанбаев безупречен.
В его поэзии — мечта!

Он шёл всегда своей дорогой
И не сворачивал с пути.
О, сколько судеб, их так много,
Его душе пришлось пройти!

Его поэзия — сиянье!
Души и мудрости секрет.
А каждый стих, как созиданье,
Есть на вопрос всегда ответ.

Читаю я Абая снова...
И в небе видится строка:
«В начале, люди, было слово!»
А Кунанбаев навсегда.

В великой тайне сочинений
Вы — гений в звёздной тишине.
Аллаха — искра, вдохновений.
Вы — Демиург, что в вышине.
Вы — вечность! Негасимый свет
Вы — суры с башни-минарета.
Вы — наш кумир и наш завет!
Вы — луч божественного света!

Виктор Шатилов,
член Союза писателей
Чувашской Республики,
член Союза Российских
писателей

Каких достиг высот ты!
Познал ты тайны звезд,
морские глубины,
Летишь быстрее ветра,
мыслишь мощью разума...

Но где же
Человек в сверканье этого хаоса?
Не стал ли рабом
творений рук своих?
Не растерял ли
в суете духовных сил?
Прогресс — как меч:
несет он свет иль свет горе?
Вопрос мой стынёт в грохоте простора.

Проснулся я. Над степью — тишина.
Лишь ветер клонит травы
у шанырака.
И в душу льется горькое познание:
Тот конь — не конь,
козь дух в нем спит бесславно.
Тот птица — не птица,
козь цель ее — не небо.
Тот град — не дом,
козь нет в нем Человека.
О, люди!
Страсть к творенью — дар великий,
Но помните: без духа и без лика
Любого чуда блеск —
лишь тлен и прах.
Куда идете?
Видит ли Всевышний ваш путь?
Поймет ли Он вас?
Примет ли Он вас?

Владимир ЧАКМАН

Народному просветителю Казахстана Абаю Кунанбаеву посвящается

Абай

Сто восемьдесят лет
глядят с рождения
Философа, поэта, мудреца.
Абай великий! Нет ему забвенья!
Он Истиной воспламенял сердца.

Навеки честь и совесть Казахстана —
Сошедшая на землю Благодать.
Трудился для Отчизны неустанно,
Чтоб каждый мог счастливей,
лучше стать.

Заветные слова благословенны, —
Для степняков — духовный берег.
Шагал он с русским миром
вдохновенно,
Единством, укрепляя жизни бег.

И Пушкина бессмертные творения
Благодаря ему живут в сердцах.
И Лермонтова чудные видения, —
Как дружки мост,
оставшийся в летах.

Ковал себя величием Хайяма,
Дорогой Авиценны шёл вперёд.

Был Низами как реюшее знамя,
А Гёте вдохновлял его в полёт.

Сейчас с небес родные
зрит просторы,
Над Казахстаном соколом парит.
Даёт духовный импульс для опоры,
Потомкам путь
божественный торит.

С вершины Чингизтау наблюдает
Край дивный первозданной
красоты.
И словно всех душою обнимает,
Даруя крылья роду тобыкты.

Труды его воистину бесценны:
В них тюркский дух,
Свободы торжество.
Они как яркий Светоч
во Вселенной, —
Источник Правды,
веры в волшебство.

ИНКЛЮЗИВТІ ҚАЛА — БӘРІМІЗГЕ ОРТАҚ КЕҢІСТІК

Алматы — еліміздегі ең ірі мегаполис. Мұнда 2 миллионға жуық адам тұрады. Бірақ сол адамдардың бәрі қала кеңістігін бірдей пайдалана ала ма? Бұл сұрақ, әсіресе инклюзия мәселесіне келгенде ерекше өзектілікке ие.

Соңғы жылдары Алматы қаласында инклюзивті инфрақұрылымды дамыту бағытында нақты қадамдар жасалып жатыр. Қаланың қоғамдық орындары, көше, көлік, білім беру мекемелері, медициналық орталықтар — бәрі біртіндеп мүгедектігі бар азаматтарға бейімделіп, қала баршаға қолжетімді бола түсуде.

Бұл өзгерістер жай ғана есеп үшін емес, нақты бақылау мен қоғамдық үнге жауап ретінде жүзеге асуда. Алматы Қоғамдық кеңесі

бұл бағыттағы жұмыстарды тұрақты бақылап, мемлекеттік органдармен және азаматтық қоғам өкілдерімен бірлесіп отырып, жүйелі әрекеттерге көшіп отыр.

Алматы Қоғамдық кеңесінің мүшесі Богдан Джепка — әлеуметтік саясатқа тікелей қатысы бар бірқатар жобалардың бастамашысы және бақылаушысы. Оның айтуынша, кеңес жұмыспен қамту туралы заң жобасына сараптама жасап, инклюзияға қатысты көптеген бастамаларды ілгерілеткен.

«Біз Алматы қалалық жұмыспен қамту басқармасымен бірлесіп, мүгедектігі бар балаларға арналған инвентарі бағдарламасын іске қостық. 450 жүргізуші оларды көлікке отырғызып-түсіруді үйренді. Қазір шағым азайғанымен, оқы-ғуды жалғастырып жатымыз», — деді Богдан Джепка.

Бұл — жай ғана логистика мәселесі емес, бұл — ерекше қажеттіліктері бар балалардың қоғамға толық араласуына жасалған маңызды қадам. Олардың балабақшаға, мектепке, үйірмелерге қауіпсіз әрі жайлы жетуі — ата-аналар үшін де, балалардың дамуы үшін де аса маңызды.

Инклюзия мәселесі тек инфрақұрылыммен шектелмейді. Мүгедектікті ерте анықтау және алдын алу — саланың маңызды бағыты. Бұл ретте Қоғамдық кеңес перзентханалар мен емханаларда мониторинг жүргізіп, диагностика жүйесін жақсартуға атсалысқан.

«Ерте анықтау — уақытылы емдеуге және отбасылық қолдауды күшейтуге жол ашады. Біз бала өмірінің алғашқы айларынан бастап қолдау көрсету тетіктерін

қарастырып жатымыз», — дейді Джепка.

Бұл мониторингтің нәтижесінде медициналық мекемелерде бала дамуындағы ауытқушылықтарды ерте байқап, қажетті орталықтарға жолдау жүйесі жетілдіріліп жатыр. Бұл — болашақтағы толыққанды әлеуметтену мен өзін-өзі қамтамасыз ету мүмкіндігін арттырады.

Бүгінде Алматы қаласындағы Қоғамдық кеңес мүгедектігі бар жандардың күнделікті өмірін жеңілдетуге бағытталған бірқатар бақылау және сараптамалық жұмыстар жүргізіп отыр. Атап айтқанда:

- Қоғамдық көліктің бейімделуі (темен платформалар, дыбыстық хабарламалар);
- Жаяу жүргіншілер жолы мен бағдарламаларға орнатылған пандустар мен дыбыстық жүйелер;
- Мекемелердің қолжетімділігі мен навигация жүйесі;
- Білім беру мекемелеріндегі инклюзивті орта.

«Қоғамдық кеңес қалалық инфрақұрылымды бейімдеу, қоғамдық көлік пен мекемелерді қолжетімді ету мәселесін тұрақты бақылауда ұстап отыр. Біз тұрғындармен кері байланыс орнатып, әр ұсыныс пен шағымға назар аударуға тырысымыз», — дейді Богдан Джепка.

Алматыда инклюзия ұғымы соңғы жылдары тек ресми құжаттар мен баяндамаларда емес, шынайы өмірде жүзеге аса бастағаны байқалады. Жаңа ғимараттар мен көшелер жобалану кезінде пандус, тактильді

жолақ, дыбыстық белгілер міндетті түрде ескеріледі.

Кейбір мәдени нысандар мен кітапханаларда ерекше қажеттіліктері бар адамдарға арналған кеңістіктер, арнайы ақпарат құралдары мен аудио/видео материалдар қарастырылып жатыр.

Инклюзия — бұл тек мүгедектігі бар жандарға емес, қарттарға, жас аналарға, балалы отбасыларға, уақытша жарақат алған кез келген адамға қажет орта. Сондықтан Алматының инклюзивтілігі — бұл біріміз үшін жасалып жатқан ортақ игілік.

Қоғамдық кеңес мүшелерінің айтуынша, алдағы уақытта бұл бағыттағы жұмыс одан әрі тереңдетіліп, жаңа технологиялар мен цифрлық шешімдер арқылы жетілдіріледі. Сонымен қатар, қала тұрғындары мен мемлекеттік органдар арасындағы диалогты күшейту, азаматтық белсенділікті арттыру — негізгі басымдықтардың бірі болып қала береді.

«Қоғамдық кеңес — тек бақылаушы емес, шешім қабылдауға ықпал ететін, қалалықтардың үнін білікке жеткізетін алаң. Біз инклюзивтілік, қолжетімділік, тең мүмкіндіктер сияқты маңызды мәселелерді күн тәртібінен түсірмейміз», — деді жиын соңында Богдан Джепка.

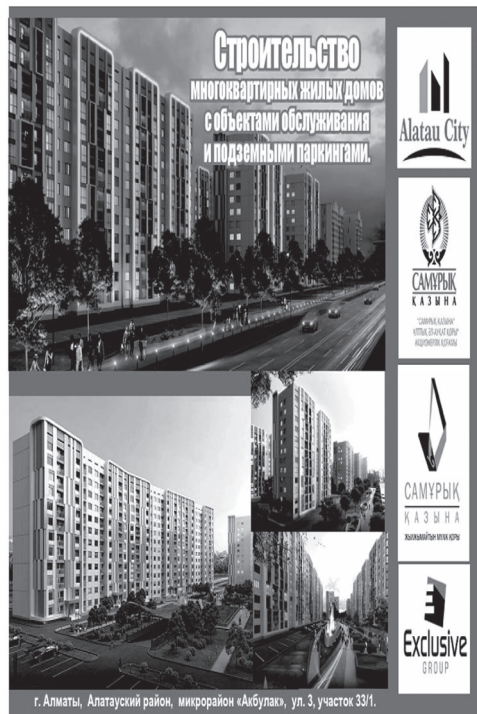
Алматы — әр азамат өзін қауіпсіз, тең және қажет сезінетін қала болуға ұмтылуда. Бұл — сөзден іске көшкен қаланың сипаты. Инклюзия — адамгершілік пен өркениеттіліктің өлшемі десек, Алматы осы жолда нақты қадам жасап келе жатыр. Ал бұл жолда қоғам мен биліктің өзара сенімі мен бірлескен әрекеті аса маңызды.

Олжас ӘБДИХАЛЫҚ

RAMS Qazaqstan

- Чувствуйте свободу каждый день
- В малоэтажной резиденции Grande Vie вы будете наслаждаться чувством свободы
- благодаря светлым и просторным планировкам квартир от 111 м².
- Клубная резиденция Grande Vie расположена в экологически чистом районе в 5 мин от Esentai Mall.
- Получите рассрочку от застройщика.
- Оставьте заявку и выберите планировку от 111 м²!

г. Алматы, Алатауский район, микрорайон «Айбулак», ул. 3, участок 331.

158 Ağustos 2025Sayı 288 Тамыз 2025 ж.№ 28

ГОД РАБОЧЕЙ ПРОФЕССИИ

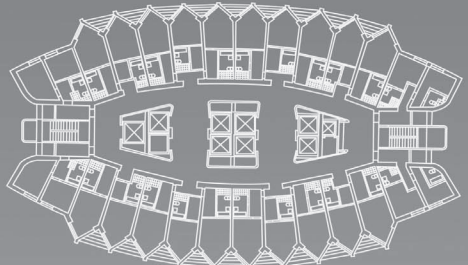
АНИСКА GAZETESİ
«АХЫСКА» ГАЗЕТИ

АНИСКА

Hotel Kazakhstan
ALMATY

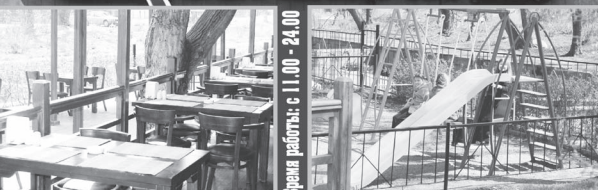
АРЕНДА ОФИСОВ
В ГОСТИНИЦЕ КАЗАХСТАН

Телефоны: +7 (727) 291 92 00
+7 (727) 291 91 53
+7 (702) 995 57 53
E-mail: assistant@kazakhstanhotel.kz

ВЕНЕЦИЯ

Время работы: с 11.00 - 24.00

Цены приятно удивят вас

- Кавказская и европейская кухня
- Живая музыка
- Летняя площадка
- Уютный интерьер
- Гостеприимная атмосфера

г. Алматы, ул. Каирбекова (Талгарская) 72,
ул. Боегбай батыра, Тел.: 293-81-67

Мы рады видеть Вас!

Цены приятно удивят вас

АНИСКА

№ 28 (1044)
8 Ağustos 2025 / 8 Тамыз 2025 ж.

Yayın Kurulu Başkanı:
Редакционный, кеңес төрағасы:

Ziyatdin Kassanov
Зиятдин Касанов

Genel Yayın Yönetmeni:
Бас редактор:

Rovshan Memedoglu
Ровшан Мамедоглу

Yazı İşleri Müdürü:
Бас редакторын орынбасары:

Ahmet Atak
Ахмет Атак

Kazak bölümü editörü
Редактор казахского отдела:

Ağrapa Kurbanova
Ағрапа Құрбанов

Editor:
Әдеби редактор:

Gina Takisheva
Джина Такишева

Muhabirler:
Тілшілер:

Kalbinur Khushnazarova
Кальбинур Хошназарова

Tasarım:
Дизайн:

Oksana Krasnozhanova
Оксана Красножанова

Yayın Sahibi / Меншік иесі
«Газета «АНИСКА - АХЫСКА» ЖШС
Kurucu / Негізін қалаушы
Ziyatdin Kassanov
Зиятдин Касанов

Gazete, Kazakistan Cumhuriyeti Kültür ve
Enformasyon Bakanlığı tarafından 9 Ekim
2008 tarih ve №9528-G ile tescil edilmiştir.
Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет
және ақпарат министрлігінде 2008 жылғы
9 қазанда № 9528-Г тіркелді.

Haftalık süreli yayın
Апта сайын шығады

Yönetim Yeri / Редакция мекенжайы
050002, Kazakistan Cumhuriyeti,
Almaty, Dzhanghildina Cad., 31
050002, Қазақстан Республикасы,
Алматы қ-сы, Жангильдина к-сі, 31

Telefon / Телефон
+7 (727) 339 24 15
E-Posta / Э-пошта
ahiska60@mail.ru
Basım Yeri / Баспа үйі
АО «Алматы-Воллаша»
г. Алматы, ул. Мукамова, 223 В
Тел.раб. 8 (727) 378 40 08

SİPARİŞ / ТАПСЫРЫС
№ 28
TIRAJ / ТИРАЖ
2 000 adet / дана

Editorler yazarların makale ve reklamlarının içeriğinden sorumlu değildir. Yazarın makaleleri editorial görüşleri tem-
sil etmez. «АНИСКА» gazetesinde yayınlanan materyal ve fotoğrafların kopyalanması veya düzenlenmesi için yazı işleri
müdürliğünden yazılı izin alınması ve gazeteye atıfta bulunulması gerekmektedir.
Редакция авторлар мақаласы мен жарнама мазмұнына жауап бермейді. Автордың мақалалары редакция
кезқарасын білдірмейді. «АХЫСКА» газетінде жарияланған материалдар мен фотосуреттерді көшіріп немесе өңдеп
басу үшін редакцияның жазбаша рұқсаты алынып, газетке сілтеме жасау міндетті.

KAZAKISTAN CUMHURİYETİ ANIŞKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ'NİN ULUSLARARASI YAYINI
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ «АХЫСКА» ТҮРК ЭТНОМӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСЫЛЫМЫ

www.ahiska-gazeta.com

ahiska60@mail.ru

168 Ağustos 2025Sayı 288 Тамыз 2025 ж.№ 28

ГОД РАБОЧЕЙ ПРОФЕССИИ

АНИСКА GAZETESİ
«АХЫСКА» ГАЗЕТИ

АНИСКА

Midea - производитель Бытовой
техники №1 в Мире

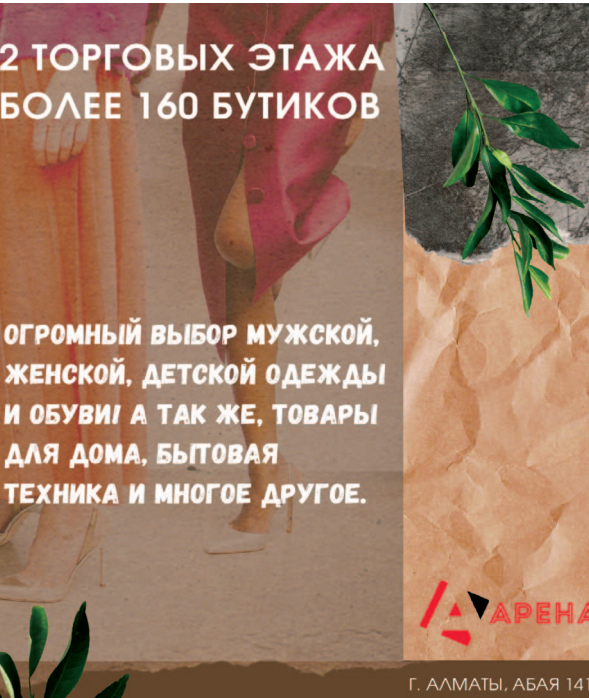
Ваш проводник
в Легкую жизнь

#1
мире

Midea

мideakz
мideakz.com

2 ТОРГОВЫХ ЭТАЖА
БОЛЕЕ 160 БУТИКОВ

ОГРОМНЫЙ ВЫБОР МУЖСКОЙ,
ЖЕНСКОЙ, ДЕТСКОЙ ОДЕЖДЫ
И ОБУВИ А ТАК ЖЕ, ТОВАРЫ
ДЛЯ ДОМА, БЫТОВАЯ
ТЕХНИКА И МНОГОЕ ДРУГОЕ.

АРЕНА

г. АЛМАТЫ, АБАЯ 141
+7 (727) 277 5481
@tdarena.almaty

ORHUN MEDICAL

ИННОВАЦИОННЫЙ СПОСОБ
ЛЕЧЕНИЯ ОНКОЛОГИЧЕСКИХ
ЗАБОЛЕВАНИЙ

ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ

ТОЧНОСТЬ ВОЗДЕЙСТВИЯ

ЭФФЕКТИВНОЕ И
БЕЗБОЛЕЗНЕННОЕ ЛЕЧЕНИЕ

Джен Парлак
Заведующий отделением
Томотерапии

г. Алматы
пр. Абая, 91, 3-й корпус
+7 777 039 10 79

98%
положительных
отзывов от
пациентов

92%
положительных
результатов от
лечения

100%
планирование и
точное описание
курса лечения

tomoterapia.kz

tomoterapia.kz

info@tomoterapia.kz

Лицензия №15002207 выдана управлением экономики и бюджетного
планирования города Алматы (Акимат города Алматы) от 05.02.2015 г.

Istanbul
Diagnostic center

ТОЧНАЯ ДИАГНОСТИКА У НАС
- ЭКСПЕРТНОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ИЗ ТУРЦИИ!

А ЕСЛИ НУЖНО ЛЕЧЕНИЕ,
МЫ ОРГАНИЗУЕМ ВАШУ ПОЕЗДКУ!

г. Алматы
ул. Гоголя 52,
уг. ул. Назарбаева
+7 (727) 339-59-59

Номер лицензии 24017623
Дата выдачи лицензии 30.04.2024 год

www.ahiska-gazeta.com

ahiska60@mail.ru